

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Sörárpavásár Pozsonyban.

A nyugatmagyarországi vármegyégek gazdasági egyesületei a földművelésügyi miniszter és az OMGE. támogatásával folyó évi augusztus hó 22-én Pozsonyban a Bellevue termében d. e. 10 órától esti 6-órát tartják meg IV. országos nagy sörárpavásárjukat, melyre a múlt évit is meghaladó nagy készletek felhozatala várható és melyen — amint az a bejelentésekből kitűnik — a legtekintélyesebb bel- és külföldi sörárpavásárló cégek, sörgyárosok nagyszámban lesznek képviselve. Bejelentési ivateket és bármilyen irányú felvilágosítást készségesen ad a vásárgazgatóság Pozsony (Vármegyház).

Sörárpavásár Miskolcson.

Az OMGE. a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület, a miskolci kereskedelmi és iparkamara, a szomszédos vármegyei gazdasági egyesületek és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve Miskolcson folyó évi augusztus hó 24-én rendezti a XII-ik országos sörárpavásárt.

A vásárra csak kicsépell kész áru jelenthető be. Asztagokban, keresztekben levő csépeletlen árpa eladásra nem jelenthető be.

A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából legkésőbb augusztus 22-ig faj és minőség szerint mintául 5 kilogrammot tartozik a vásárbizottság címére Miskolc, Szécsényi-u. 49. beküldeni. Ezen mennyiségen kívül az esetben, ha az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte biztatik meg, ugyanazon mintából a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám) is 4 kilogrammot beküldeni.

A vásárbizottság a termelőknek bejelentési ivateket küld, melyeket a vásáron résztvevő termelő az adatok pontos megjelölésével a vásárbizottságnak s amennyiben az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte biztatik meg,

annak egy-egy példányban az árpamintával egyidejűleg beküldeni tartozik.

Bejelentési ivateket a vásárgazgatóságnál Miskolcson és az OMGE-nél is kaphatók. Bel- és külföldi kereskedelmi körökben a vásár iránt nagy az érdeklődés.

Nemzetközi motoros talajművelő-gépversenyszervezés Mezőhegyesen.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával folyó évi augusztus havában nemzetközi motoros szántógépversenyszervezést rendez Mezőhegyesen.

A verseny augusztus hó 9-én kezdődik s tart augusztus 22-ig. Augusztus 20, 21 és 22-én a nyilvános bemutatások tartanak meg.

Gondoskodni fog a rendező-bizottság a verseny megtekintésére leránduló közönség elhelyezéséről. Miután Mezőhegyesen legfeljebb 50—60 vendég elszállásolása lehetséges a versenyen megjelenők túlnyomó része a közeli Aradon, Makón és Szegeden fog elszállásoltatni, amely irányokban naponta több gyorsmotor fog közlekedni. A versenyző gyárosok és személyzetük, valamint a bíráló-bizottságok tagjai Mezőhegyesen lesznek elszállásolva.

A versenyen résztvenni szándékozók lakás iránti szükségletüket augusztus hó 15-ig a rendező-bizottságnál (Mezőhegyes) szíveskedjenek bejelenteni.

Budapest, 1909 július hó 15.

A rendező-bizottság.

Jelzalogkölsön-közvetítés.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az OMGE. üzemi osztályának működési terét újabban azzal bővítettük ki, hogy azon gazdák részére, akik birtokukra jelzalogos kölcsönöket óhajtanak felvenni, ha ez ügyben hozzánk fordulnak, erre a célra alkalmazott szakértőnk által ilyen kölcsönöket közvetítünk.

Igazgató.

Súlyosbodó államterhek.

Ugy látszik, hogy Európa államai a deficit jegybe léptek az idén. Az állammal szemben támasztott igényeknek olyan fokozódásával, az állami kiadásoknak olyan lavinaszerű megnövekedésével találkozunk mindenfelé, hogy az egyre nagyobb arányokat öltő állami költségvetések egyensúlyának fenntartása nem kis gondot okoz az egyes államok pénzügyminisztereinek. Az évek hosszú sorának fáradtságos munkájával biztosított, büszkén hivalkodó költségvetési feleslegek eltűntek, mint a tavalyi hó és a budgetkészítés művészetének minden mesterkedése dacára tátongó hiányok merednek az adóteheralatt nyögő, meglepett polgárságra. Nagy-Britannia fiai egy szép tavaszi napon arra ébredtek, hogy négyszáz millió korona kiadási előirányzat hasztalanul vár fedezetre, a német birodalomban egyszerre évi ötödfélszáz millió márkával kellett megszorítani az adócsavart a nélkülözhetetlen állami szükségletek előteremtése végett, a krónikus deficittel küzdő Franciaországban kilenczvennyolcz millióval mulják felül az előirányzott kiadások a bevételeket, Oroszország függő kölcsön segítségével remél százharmincz millió rubelnyi deficitjéből kilábolhatni, Ausztria jövő évi költségvetése százhatvankét millió korona tényleges hiánnyal zárul, Spanyolországban az arab expedíció okozta rendkívüli kiadások valóságos forradalmat idéztek fel és Magyarországon is mintegy hatvan milliónyi költségvetési hiánnyal suttognak — sajnos, éppen nem alaptalanul — a beavatottak.

Bárhová tekintünk, az állami háztartásoknak rohamos kifejlődését, a terheknek szinte szakadatlan halmozódását látjuk, amivel a bevételeknek, az adójövedelmeknek természetes fejlődése

A MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE UTJÁN

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCA 31.

•• LEGELŐNYÖSEBB A ••

GABONA

••••• ÉRTÉKESÍTÉSE. •••••

Takarmányzikkre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrása.

Ma számunk 20 oldal.

képtelen lépést tartani. A legutóbbi öt esztendő során Nagybritannia, Franciaország, Németország, Oroszország, Olaszország, Ausztria és Magyarország állami kiadásai öt milliárd koronával szaporodtak meg, hogyan fedezhetnének hát ily óriási összegeket a kedvezőtlen üzleti konjunkturák, rossz termékek és az egyre tornyosuló megélhetési nehézségek miatt amugy is csak nagynehezen gyarapodó bevételek?

Az állami terhek illetén, egyre elviselhetlenebbé váló súlyosbodásának két oka van: a katonai kiadások feltartóztatathatlan növekedése és a szociálpolitikai reformok költségei. Kivált a hadi kiadásoknak és a hajóhadszaporításnak telhetetlen molochja nyel el megszámlálhatatlan milliókat és az örökös hadi készlet, a fegyveres béke többé kerül a legpusztítóbb háborúnál. A másik oldalon is csak sok millió árán képesek az államok a társadalmi béke biztosítására szolgáló szociális politika fegyvertárát a humanizmusnak nem pusztító, hanem védelmező, gyámolító fegyvereivel megtölteni és a gyengébbek javára irányuló társadalmi politikai intézmények, a különféle fizetésjavítások terhe egyre súlyosabban nehezedik az adózók vállaira.

Eddigél a fokozott takarékoság jelszavával igyekeztek az államkincstárak őrei a fenyegető költségvetési hiány ellen védekezni, de vajmi természetes, hogy a takarékoság elvének sohasem a hadicélokra szánt milliók, hanem mindig csak a kulturális rendeltetésű, a hasznos gazdasági célokat szolgáló hivatott szerény ezresek esnek áldozatul. Mivel pedig az újabb megújult rendszerű gyorstüzélszolgálat, repülőgépek és Dreadnoughtok korszakában az ilyen potomságok alig nyomnak valamit a latban, a pusztá takarékoság elvével immár egyik állam sem tud boldogulni és a bevételeknek nem csupán átmeneti, hanem maradandó jellegű fokozásához kell látnia. A deficit hidrájának leküzdésére újabb adóterveket kovácsolnak mindenfelé s az egyenes és közvetett adók emelkedő terhe alatt lihegve, nyögve izzadja ki a munkálkodó nép,

TÁRCZA.

A népboldogítók.

(Megjegyzések a „Husadik Század” „Kortörténeli jegyzetek” című cikkéhez.)

Bizonyos szociálpolitikai körökben mindinkább terjed az az irányzat, mely a magyar földmives boldogulásának legfőbb tényezőjéül a nagybirtok — de legfőképp a hitbizományok — földarabolását, szétosztását hirdeti és sürgeti. Nem új és mindenesetre tetszetős idea, amelylyel egyes képviselőjelöltek és szociálista népboldogítók az olcsó népszerűség kivívására törekednek és amely törekvésük ideig-óráig rendszerint sikerül, de persze mindig a boldogítandó nép kárára. Ha a napilapok hasábjain jelennek meg ilyen cikkek, úgy beérjük azok egyszerű helyreigazításával, mert hiszen a riportszerű közleményektől nem kívánhatjuk a mezőgazdasággal kapcsolatos közgazdasági viszonyok szakszerű fejtegetését. Ha azonban egy tudományos folyóirat hoz ilyen felületes közleményt, a legszigorúbb kritikát kell alkalmaznunk, mert sehogysem lehet közömbös előttünk, hogy a műveltebb magyar társadalom közvéleménye a mai agrárpolitika terén a gazdaságközönség javára vagy ellenére alakul-e ki.

A „Husadik Század” társadalomtudományi és szociálpolitikai szemle című havi folyóirat f. évi március havi füzetében „Kortörténeli jegyzetek” cím alatt egy ilyen nagybirtokellenes cikk jelent meg Fényes Samu urtól, ki e rovatban a balmazújvárosi birtokviszonyokat kritizálja, még pedig számszerű adatok alapján.

a gazda, az iparos, a kereskedő és mind az adófizetők sokasága azt a többletet, amelyet a maga kényelmétől vagy éppen a legelemibb szükségleteitől kell megvonnia, ha az adóterhek növekedésével nem nő együtt a keresőképessége, a bevétele, munkájának jövedelmezősége is.

Az állami terhek rohamos halmozódása valamennyi államot kénytelenül ama probléma elé állítja, hogy polgárainak gazdasági megerősödésén közreműködve, a nemzeti jövedelem gyarapításával a maga szükségleteinek fedezésére új meg új forrásokat nyisson s ne kényszerüljön a meglévő forrásokat teljesen kimeríteni. A nemzetek versenyében csak az az állam állhatja meg a helyét, amelyik a reá váró feladatokhoz fokozatosan mintegy hozzáizmosodik. Az egymásra rakott emeleteket csak az az építmény bírja el, amelyiknek szilárd alapjai arányban vannak a támasztó pillérekre nehezítő tömegekkel.

A teherviselési képesség fejlesztése elsősorban természetesen az egyesek feladata, tika pedig a jövedelmezőbb, jobb gazdálkodás, a munkaerőnek célszerűbb kihasználása, a nagyobb hozadékoknak mentől kisebb áldozattal való elérése. Ámde a munkamegosztás elvére alapított társadalomban az egyén csak egy atomja a nagy gazdasági organizmusoknak és minden igyekezetének sikerét, munkájának gyümölcsét az határozza meg, hogy az egész szervezet miként működik, az egyest a maga gazdasági tevékenységében miként támogatja.

Magyarország erejének forrása a termőföld. Ebből élünk közvetlenül vagy közvetve a hármas bércz és négy folyó hónapban valamennyien. És ha az államnak újabb milliók kellenek, ugyan honnan venné, ha nem földről. A magyar föld meg is termi, amire csak szüksége van, de a jó gazdának nem szabad a maga földjét kizsarolnia. Gondos mivélés, bőséges trágyázás, belterjes gazdálkodás mellett többet, jobbat terem, hát el kell mindent követnünk, hogy az okszerű, a helyes gazdálkodás már

E cikkben a rossz közigazgatást, a kedvezőtlen birtokmegosztást, de főleg a Semsey-féle uradalom nagybirtokos gazdálkodási rendszerét okolja azért, hogy a balmazújvárosi nép a földbirtok révén nem jut elegendő keresethez. E közleményt mi annak idején olvastuk, de számszerű adatok híján nem czáfolhattuk meg. Most azonban, hogy Békessy László ur, a Semsey-féle uradalom igazgatója hivatalos kataszteri és egyéb statisztikai adatokat bocsátott rendelkezésünkre, ezek felhasználásával a maguk teljességében kimutathatjuk F. ur fejtegetéseinek alaptalanságát.

F. ur szerint: „A parasztszociálizmust nálunk a rossz közigazgatás fakasztotta ki, a mi szolgabíráink a legerősebb sarkanyui a forradalomnak. A parasztszociálizmusnak nincs is volta képpen csak két követelménye: emberségesebb közigazgatás és a földéhségnek legalább részben való kielégítése.”

Balmazújváros nagy parasztváros a Hortobágy szélén 16,000 lakossal. Határa kerek 56,000 hold, melyből 3540 1507 □-öles tagosítási hold a községi gazdáké, a többi (tehát 52,460 hold) a Semsey-család birtoka. Ebből 3000 hold községi legelőbirtok, 9000 holdat a községi telkesgazdák, 600—1000 □-öles holdat pedig földetlen zsellércsaládok bérelnek. A többi 39,000 hold öt nagybérlő kezén van, míg a községi lakosok összes bérelte csak 12,600 hold, a saját birtokkal együtt tehát 16,140 holdon gazdálkodnak. 1500 zsellércsaládnak semmi földje sincs, holott 4—5000 holdas béreltel ezeket is teljesen boldoggá

csak a nemzeti jövedelem fokozása érdekében is minél általánosabbá váljon, hogy a termények kedvező értékesítési feltételei biztosítottassanak s hogy az itt termelt nyersanyagoknak honi ipar útján való földolgozásával is gyarapodjék a jövedelmünk, erősödjék a fogyasztásunk és szaporodjanak nemzeti erőforrásaink. A deficit mene-tekelye már felvillant szemünk előtt, úgy vigyázzunk, hogy előbb erősítsük meg a nemzetet, mielőtt újabb terhet raknánk vállaira.

Egyszóval: helyes gazdasági politika, elsősorban pedig határozott, becsületes és czéltudatos agrárpolitika a nemzeti jólét és felvirágzás útja, előfeltétele. Az állam növekvő igényeinek kielégítését csak úgy várhatja tőlünk, ha a termelő osztályok erejét maga is segít gyarapítani. S ezért mondhatjuk teljes joggal, hogy a magyar gazdasági élet alapját és gerinczét alkotó mezőgazdaság fejlesztésére irányuló, a gazdasági életet megszilárdítani igyekvő politika egyuttal az ország jövőjét és haladását munkáló, egyedül helyes nemzeti politika.

A magyar agrárpolitikának egyik legsürgősebb, legidősebb és legfontosabb követelménye a gazdasági élet szervezése, a mezőgazdasági érdekképviselet megalkotása, mert ennek nyomában anyagi fejlődés, virulás jár. Elég régóta várjuk, immár legfőbb ideje, hogy a mezőgazdasági kamarák végre megvalósuljanak és a köz javára megkezdjék működésüket. Ha az állam fokozott áldozatokat, nagyobb erőfeszítést vár tőlünk, saját érdeke, hogy erejének főforrását hiven gondolja, mert csak így meríthet majd belőle bőségesebben a szükség, a megpróbáltatások idején.

Allami akció a tokaji borok érdekében.

Irta: Liptai Albert.

(A megelőző közlemény lapunk 59. számában jelent meg.)

A nehezen sújtott Tokaj-Hegyalja megmentésének a kérdését napirenden kell tartani.

lehetne tenni. Az uradalom azonban annak dacára, hogy ezek több haszonbért fizetnének, mint a nagybérlők, nem teljesíti a zsellérség kérelmét, mert ezzel felrugtatná a haszonbérleteket és a proletárságot gazdaságilag függetlenebbé tenné.

F. ur ezen előadásával szemben a B. ur által beszolgáltatott hivatalos adatok szerint Balmazújváros lakossága az 1901. évi összeírás szerint, hozzászámítva a 8 évi átlagos népszaporulatot, 12,156 (16,000) lélek. Határa 45,111 (56,000) k. hold, melyből termőterület 43,002, nem termő 2109 k. hold. E területből 5248 (3540), k. hold a községi lakosok, 1700 k. hold özv. Steinfeld Mihályné, 38,163 (52,460) k. hold pedig a Semsey-család birtoka. A Steinfeldné-féle birtokról 1700, a Semsey-birtokról pedig 10,551, összesen tehát 12,251 (12,600) k. hold a községi lakosok, 27,612 (39,000) k. hold pedig öt nagybérlő bérelte. Ehhez járul még a nagybérlők által évente részes megművelésre kiadott 6—8000 k. hold kapásvetemény, mely körülbelül 3000 hold béreltek felel meg, úgy hogy a körülbelül 2000 földmives-család a saját birtokkal együtt 20,500 (16,140) k. holdon gazdálkodik. Egy földmives-családra tehát átlagban 10¹/₄ k. hold föld esik, mely ugyancsak elegendő alap a megélhetésre. A zsellérség az uradalomtól 500 k. hold I. r. szántóföldet bérel, de ebben sincs köszönet. Az uradalom hajlandó lett volna a zselléreknek több földet is bérbeadni, de ezek — mert marhájuk nincs — 5000 k. hold szántóföldet kértek oly kikötéssel, hogy 6 évi használat után, az uradalom a már zsarolt földeket pihent földdel

Az ország e szabad nyugodt nalkozó eszközök igazán válságos vendő boldogulá

Nemrégén rá sulyos bajokkal felsorolták azok betetőzésül az i kiemeltük az, idebenn is egyes üzött hamisítás tétét, ennek foly kelenlősége. He tokajhegyaljaiak kat nem kezelik olyan be, ame meg nem érde hogy az idevaló kereskedő szelle értékesítése ügy szednek minden Ezek a Tokaj közül.

Az idén pedig harmat, sok es pusztításokat vi hogy az anyagi kimerült termelő szomorú jövőjük nehezedik válluk küzdenek, a m rosszabbak, a s sem oly nagyok, Jövedelmező b ma már szó s porodnak, a ké nem fogytak. Es lására. Legalább tudnak önmaguk

Azt javasolta tokajhegyaljai te idén az adót és azzal, ha a szőlő való törlesztési több évre elosztv

Ez ideiglenes toljuk ezt, java gebben. Azonban annyi sok, költsé gatás után nem teni a hinárból,

cserélje ki. Ily e urasági szántóföld telenítését okozt zetesen nem haszonbér melle vezetőinek abszu tetlenné a föld bérelte.

A B. ur által után zárjelbe te Ezek összehason író mily megbíz Az egész határ t talos adók sze szerint 58,000 h hogy informálói holdakban besze mérszetenes nagyo kitüntettétnél. C tokosok földjeit kal kellett volna ellenkezője tö mutatas katasztr számu holdat tün

Ez egészben f író kifejté, hogy kap az uradalom csak mintegy 20 a többi munká szerződöttetett len ják. „Mert a n .Vagy 1200 föld keretében szerve

kozása ér
ljon, hogy a
feltételei biz
melt nyers-
földolgozá-
nünk, erős-
odjanak nem-
tekelje már
zzunk, hogy
nielőtt újabb

olitika, első-
és céltuda-
s felvirágzás
ő igényeinek
nk, ha a ter-
gyarapítani.
ogy a magyar
alkotó mező-
gazdatársas-
itika egyuttal
káló, egyedül

Hegységesebb,
vetelménye a
ezőgazdasági
ennek nyo-
Elég régóta
gy a mező-
ósuljanak és
üket. Ha az
b erő kifejtést
ének főforrá-
így merithet
ség, a meg-

borok

ban jelent meg.)
lja megmen-
kell tartani.

onban annak
t fizetnének,
a zsellérség
kell tartani.

onban annak
t fizetnének,
a zsellérség
kell tartani.

a B. ur által
erint Balmaz-
teirás szerint,
szaporulatot,
111 (56,000)
2, nem termő
40), k. hold a
Steinfeld
g a Semsey-
tokról 1700,
szesen tehát
osok, 27,612
érlő bérléte.
álta évente
8000 k. hold
00 hold bér-
lbelül 2000
gyütt 20,500
y földmives-
ld föld esik,
negélhetésre.
k. hold I. r.
kösönöt. Az
zselléreknek
mert marhá-
öldet kértek
at után, az
heit földdel

Az ország e drága kincsének elvesztését nem szabad nyugodt lélekkel néznünk. Minden kínálkozó eszközt meg kell ragadnunk, hogy igazán válságos helyzetéből kisegítsük és jövő boldogulását biztosítsuk.

Nemrégén rámutattunk arra, hogy mily régi, súlyos bajokkal küzd a Tokaj-Hegyalja. És felsoroltuk azokat a csapásokat is, amelyek betetőzésül az idén sujtották. Régi bajai közül kiemeltük azt, hogy a külföldön — és részben idebenn is egyes exportörök által — nagyban üzött hamisítások elrontották a tokaji bor hírelét, ennek folytán e ritka termésnek alig van kelendőse. Hangsúlyoztuk továbbá, hogy a tokajhegyaljaiaknak eredendő hibája, hogy boraikat nem kezelik elég racionálisan; sok itt az olyan bor, amely a „tokaji bor“ büszke nevét meg nem érdemli. Végül rámutattunk arra, hogy az idevaló termelőiben hiányzik minden kereskedői szellem, minek következtében boraik értékesítése ügyönkök kezébe jutott, akik elszednek minden hasznát a szőlősgazdák elől.

Ezek a Tokaj-Hegyalja főbb bajai a régiékhöz. Az idén pedig a fagy, peronoszpóra és lisztharmat, sok eső, legutóbb még a jég is oly pusztításokat vittek véghez ezen a vidéken, hogy az anyagilag különben is már teljesen kimerült termelők kétségbeesetten gondolnak szomorú jövőjükre. Az agrárkölcson súlyosan nehezedik vállukra, mindnyájan adósságokkal küzdenek, a munkásviszonyok a lehető legrosszabbak, a szőlő művelési költségei seholsem oly nagyok, mint éppen itten.

Jövedelmező bortermelésről a Tokaj-Hegyalján ma már szó sem lehet. A terhek egyre szaporodnak, a készletek a termelők pinczéiben nem fognak. És semmi kilátás a helyzet javulására. Legalább a tokajhegyaljaiak maguk nem tudnak önmagukon segíteni.

Az javasolta valaki, hogy a nehezen sujtott tokajhegyaljai termelőknek el kell engedni az idén az adót és az agrárbank elégedjék meg azzal, ha a szőlősgazdák az idén esedékessé váló törlesztési részletet a jövő évtől kezdve több évre elosztva fizetik meg a banknak.

Ez ideiglenes segítségnek jó. Magunk is pártoljuk ezt a javaslatot, még pedig a legmelegebben. Azonban a Tokaj-Hegyalját most már, annyi sok, költséges és eredménytelen próbálgatás után nem szabad csak ideiglenesen kisegíteni a hinárból, hanem mielőbb egy nagyarányú

vesztésig ki. Ily eszevesztett föltételt — mely az uralági szántóföldek teljes kizsárolását és elérteletlenítését okozta volna — az uradalom természetesen nem fogadhatott el még kétszeres haszonbér mellett sem. Így tehát a zsellérség vezetőinek abszurd követelése folytán vált lehetetlenné a földnélküli munkások parcellás bérléte.

A B. ur által beküldött hivatalos adatszámok után járjelbe tett számok F. ur adatszámait. Ezek összehasonlításából látható, hogy a cikkíró mily megbízható forrásból szerezte adatait. Az egész határ területének kimutatásánál (hivatalos adatok szerint 45,111 kat. hold, F. S. szerint 56,000 hold) még azzal védekezhetnék, hogy informálói kis, 1000, 1100 és 1500 □-öles holdakban beszéltek, amikor a holdszám természetesen nagyobb az 1600 □-öles holdakban kitüntetetté. Csak hogy akkor a községi birtokosok földjeit is megfelelően nagyobb számokkal kellett volna értékelni, holott annak épp ellenkezője történt, mert még a hivatalos kimutatás kataszteri holdjainál is sokkal kevesebb számú holdat tüntetett ki.

Ez egészen téves alaphoz kiindulva, a cikkíró kifejti, hogy még a földnélküli zsellér sem kap az uradalomban munkát, mert a bérlők csak mintegy 200 helybeli aratót alkalmaznak, a többi munkásszükségletet pedig idegenből szerződtetett lengyel és tót munkásokkal pótolják. „Mert a magyarokkal nem lehet bírni.“ Vagy 1200 földmivesmunkás a földmivelő párt keretében szervezve van évek óta és ez a szer-

állami mentőakciót, közelebből: borértékesítési akciót kell megindítani, amely ezt az évtizedeken át már valóságos tengeri kigyóvá nőtt kérdést egyszersmindenkorra és véglegesen megoldja.

Igen, az államnak kell ezt az ügyet a kezébe venni.

Mert manapság csak az állami intézményekben bizik a külföld. De a magyar fogyasztóközönség is. Csak egy állami intézmény, vagy legalább is állami felügyelet alatt álló intézmény állíthatja helyre a tokaji borok elvesztett hírelét.

Csak egy állami intézmény rendelkezik azzal a tekintéllyel, hogy a tokaji borok közül kiválogathassa azokat értékesítés céljából, amelyek ezt a nevet igazán megérdemlik.

Az állam igazosíthat meg — szakközegei révén — ezen a vidéken helyes művelést, észszerű szüretelést és racionális borkezelést.

Csak az állam rendelkezik olyan tőke felett, amely ily nagyszabású intézmény létesítéséhez szükséges.

A megoldásnak két módja kínálkozik. Vagy többi kirendeltségei mintájára szervezi ezt a segítőakciót is az állam, vagy pedig egy az egész Tokaj-Hegyaljára kiterjedő pinczeszövetkezetet létesít mindazoknak a termelőknél a bevonásával, akiknek boraik alkalmasak arra, hogy velők a külföldet és a belföldi piacot meghódítsuk, amellettt azonban a többi tokajhegyaljai termelő boraikat az eladását is közvetítené, csak hogy ezek a borok már nem szüretelének fel állami vignettával, hanem egyenesen a termelők pinczéjéből és azok neve alatt kerülnének eladásra. Ily intézmény előnye nyilvánvaló. Feltétlenül megbízható, egészen racionálisan kezelt, jelentékeny borkészlet állana rendelkezésre, amellettt az utóbbi termelőket arra indítaná, hogy ők is épp oly észszerűen és helyesen szüreteljék és kezeljék boraikat, mint azok, akiknek termését a pinczeszövetkezet már most átvénné értékesítvéget. Ebben az állami szakközögek segítségükre lennének, amennyiben állandóan utbaigazítással szolgálnának a szőlősgazdáknak a szőlők helyes művelése, leszüretelése és a borok jó kezelése tekintetében. Ily módon azután fokozatosan valóban az egész Tokaj-Hegyalját lehetne az akció keretébe belevonni.

Mi a megoldásnak ezt az utóbbi módját tartjuk czélyszerűbbnek és a Tokaj-Hegyalja presz-

vezet eddig minden nyomásnak és közigazgatási terrornak ellenállt. Ma már a képét egész a tizenegyedik részig birták fölverni. Mindamellettt az idén a munkás helyzete rossz, mert a gyenge termésből az uradalom a 13 hold utáni 6 q és terméshozást sem akarja megadni, amely 75 q aratórészt gabonát jelentene, hanem ehelyett 9 korona középszen aratóbért fizet holdankint, minden konvenczió (élelmezési járuléka) nélkül, úgy hogy egy pár arató 14 hold learatásának egy havi munkája után csak 126 K.-t keres, amiből 84 K. esik a férfi munkásra. Így aztán annak dacára, hogy a balmazújvárosiak keresett szőlőmunkások, egy munkás családotól együtt 240—280 K.-t bir egy évben megkeresni és a gazdasági cseléd összes évi járandóságának értéke sem haladja meg a 320 koronát. Innét van, hogy „nyári keresményét karácsonyig fel teszi, attól fogva ujig adósságból él, a téli hónapokban derekenyéren, krumplin és levesen él, amelyet egy vándorló szalonnadarabka zsiroz.“ És innét van, hogy évente 800—1000 munkás megy idegenbe kenyeret keresni, de azért ki nem vándorol.

Szörnyűséges állapotok volnának, ha ugyan igazak volnának, de hála Istennek nem igazak, mert nem is lehetnek azok. B. ur részletes kimutatása szerint egy gazdasági cseléd évi teljes járandóságainak értéke — alacsonyán számítva — 816/80 és nem 320 K. és amellettt a cseléd családja évente még 200 koronát keres. Hasonló összegre rughat a helybeli zsellér keresete is, bár erre nézve határozott adatokkal

tízshez méltóbbnak tudniillik egy nagy pinczeszövetkezet szervezését.

Minthogy azonban ennek létesítéséhez legalább is 1 millió korona szükséges, amelynek egyharmadrészét sem tudnák biztosítani az anyagilag kimerült tokaji termelők, az államnak kellene ezt az összeget az intézmény rendelkezésére bocsátani vagy legfeljebb 200,000 K.-nyi részjegyek erejéig vonná bele a termelőket a terhek viselésébe. Az erre a célra fordított 1 milliót tekintse az állam fond perdu-nak, illetőleg oly államsegélynek, mely idővel bizonyára meghozza majd a gyümölcsét. Az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján a borértékesítés ügyének előmozdítására szánt 3 millióból, melyből eddig mitsem vettünk igénybe, ez az 1 millió szépen kitelne.

Ebből az 1 millió koronából építene a szövetkezet egy modern pinczét, présházat, erjesztőhelyiséget és raktárt, mindezeket a helyiségeket természetesen felszerelné korszerű berendezésekkel, gépekkel, eszközökkel; építene továbbá egy, az irodai helyiségeket magában foglaló nagyobb lakóházat, amely elég terjedelmes legyen ahhoz, hogy vendégeket is lehessen benne fogadni és ellátni; ennek egyik részét vagy mondjuk pavilonját tehát szállodaszerűen kellene berendezni, ami azért kívánatos, mert a Tokaj-Hegyalja szállodái ma oly primitív, sőt botrányos állapotban vannak, hogy azokban kényesebb izlésű ember meg nem fordulhat. Pedig arra kell számítanunk, hogy ha nagyobb akciót indítunk, a jövőben előkelőbb angol, orosz, német vevők is fognak a helyszínén jelentkezni.

Végül feltétlenül gondoskodnia kellene az intézménynek arról, hogy a borkezeléshez szükséges tárgyak (hordók, kádak, sájtárok stb.) tisztántartásához, kigőzöléséhez és mosásához megkivántató kifogástalan tiszta víz fölött rendelkezék. Ma ilyen vizök nincs a tokajhegyaljaiaknak. A hordókat is — borral mossák. A tisztaság nem nagy dicsőségére. Tehát vagy artézi kutat kell furni, vagy pedig szűrőtelepet létesíteni, amelyen a Tisza vizét megfelelően megtisztítanak.

Leghelyesebb volna, ha ez a szövetkezet maga szüretelné tagjainak termését és a saját pinczéjében kezelné az összes borokat. Ez alól nem kellene kivételt tenni. Ha azonban mégis ténne, a legszigorubb ellenőrzés mellett teljes garanciát kellene vállalnia a termelők által

nem rendelkezik. Az aratómunkás a minimális 75 mm. aratórészen kívül konvencziót is kap, még pedig annyit, hogy a három hét alatt könnyen végezhető aratást egy hónapig is kihuzza, csak hogy megkapja a négy heti konvencziót. Eppen ezért a munkaadók mostanában megadják a teljes négy heti konvencziót az esetben is, ha rövidebb idő alatt végzik az aratást. Télen át, napi 6 órai munkaidőre még a trágyaeltergetést (könnyű gyermekmunka) sem vállalja 1 K. napszámért. Ha évente csak 200 napon át dolgozik — pedig annyit dolgozhat — napszámában, arató és részes munkában naponta átlagban legalább 3 koronát, tehát évente 600 koronát kereshet, jó esztendőben többet is. Hát még amit a családja keres? Hiszen a nagy család a zsellérmunkásnál a vagyonosodás forrása. Persze ha e keresetet karácsonyig elherdálja, ujig nyomorognia kell. De már ez aztán az ő hibája. Megélni minden jóravaló földmivesmunkás tisztességgel megélhet a maga keresetéből, sőt valamelyest meg is takaríthat.

Abszurd állítás, hogy az uradalom azért nem ad földet a zsellérnek, hogy a munkabéreket leszállítsa; valamint az is, hogy a bérlők azért hozatnak idegenből drágább munkásokat, hogy a magyarságot letörjék. Hiszen az uradalom nem kezeli házilag birtokait, tehát mi oka sincs a munkabér csökkentésére. A haszonbérlő pedig mint üzletember nem truczcolhat a maga zsebe rovására azzal, hogy a helybeli drágább idegen munkást alkalmazzon. Ha nem igenis rákényszerültek a bérlők az idegen

szüretelt és kezelt borok kifogástalan tisztasága és kezelése tekintetében is.

Ennek a pinceszövetkezettnek olyan államokban, ahol a tokaji borokkal tért lehetne hódítani (tehát Angliában, Oroszországban, Németországban, Lengyelországban), mint a traktát és kóstolóit kell létesíteni a kereskedelmi góczpontokban, minálunk Budapesten is lehetne egy ilyen felállítás; továbbá a kereskedelmi dolgokban jartas ügyököket kell alkalmaznia úgy idebenn, mint különösen a külföldön. Lehetetlen, hogy ha még a borárverések intézményét is meghonosítanók és felújítók a régi híres tokaji szüreteket, ne tudnánk utat törni a tokaji bornak.

Végül a reklámhoz és hirdetéshez is kell folyamodni és különösen egy jó monografiát kiadni a Tokaj-Hegyaljáról. Ilyen különben készül is már a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete által hirdetett pályázat eredményeként. Legyen rajta a tokajhegyaljai pinceszövetkezett, hogy ez minél szebb, vonzóbb, igazán művészi köntösben jelenjék meg. Természetes, több világnyelven is.

Ezekben előadtuk vázlatosan azt a tervünket, amelynek megvalósításától — az állam kellő áldozatkészsége és az érdekeltség talpraállása esetén — a Tokaj-Hegyalja megmentését remélhetjük.

Most az odaváló országos képviselőknél és a vidék egyéb vezetőiből a sor, hogy ezt a tervet a megvalósítás felé vigyék. Az állam az új bortörvénynek a Tokaj-Hegyaljára vonatkozó rendelkezésével bebizonyította, hogy igazán szívén viseli e kivételes borvidék sorsát, azért azt hisszük, hogyha az egész Tokaj-Hegyalja felemelné kérését a kormányhoz és ezt a kérést a gazdák összes testületei támogatnák, megkezdett segítő akcióját be is fejezné a kormány ezzel a döntő és elhatározó fontosságú lépéssel.

Ez pedig az egész ország közgazdaságának dicsőségére válnék.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

△ A nemzetközi gabonaárfolyamellenőrző bizottság f. hó 28-án délelőtt 10 órakor értekezletet tart Berlinben a Klub der Landwirte helyiségeiben. Ez ülés napirendjén az őszi ga-

munkások alkalmazására, midőn a czikkirő által feldicsért földmivelő párt szakszervezetének vezetője beleugratta a helybeli munkásokat két év előtt a sztrájkolásba, úgy hogy se aratást, se részes földet nem vállaltak. Amikor persze inségesen telettek, úgy hogy *Semsey* Andor utalványozott ki részükre 12,000 K. segélyt.

A czikkirő közleményének csattanója természetesen az igazságtalan megadóztatás. A teljes adóösszeg és a hibás területi fölvetel alapján kimutatja, hogy a községi lakosok 6540 hold föld után 42,806.30 K. állami és községi adót fizetnek, vagyis holdankint 8.08 K.-t. Ellenben az uradalom 38,570 hold után 88,322.05 K.-t, vagyis holdankint 2.24 K.-t. Tehát a szegény paraszt négyszer annyi adót fizet kis földje után, mint a dúsgazdag uraság. „Olyan csunya folt ez, hogy a kontinens összes szappánával sem lehet a magyar oligarchiáról lemosni!”

E csattanós frázissal lezárt förmedvénynek csak egy bibije van. Az t. i., hogy teljességgel nem igaz. A czikkirő ugyanis földadóba számította a község összes kereseti adóját, tehát az iparosok, kereskedők, vendéglősök stb. adóját is, amelyet talán csak még sem szabad a földadóhoz számítani. A kataszteri adókiivetés szerint fizetnek a községi lakosok 3622 kat. hold szántóföld után 12,946.95 K. adót, kat. holdankint tehát 3.57 K.-t; 1626 kat. hold legelő és egyéb terület után pedig 1457.62 K.-t, vagyis holdankint 0.90 K.-t. Az urasági birtok ellenben 18,645 kat. hold szántóföld után 53,287.45

bonapiac eshetőségeinek megbeszélése szerepel az idei terméseredmények, valamint a gazdák, a fogyasztás és a kereskedők kezén levő készletek figyelembevételével. Az OMGE képviselőiben, mint rendszeren, *Krisztinkovich* Ede min. tanácsos, a földmivelésügyi miniszter berlini szaktudósítója vesz részt az értekezleten, amelyen előadók gyanánt Ruhland Gusztáv és Dade Henrik tanárok szerepelnek.

△ Általános sztrájk Svédországban. A kedvezőtlen konjunkturak daczára jónak látták Svédország néhány ipari üzemének munkásai, hogy tetemes béremelési követeléssel lépjenek munkaáldók elé, akik a követeléseket csak tönkreteljesítésük árán teljesíthették volna. Tagadó válaszukra a munkásság az indítóokok méltánylása helyett nyomban a végső fegyverhez nyúlt és kimondotta az ipari munkások általános sztrájkját, melynek folytán közel 300 ezer munkás tette le a szerszámot és Svédország valamennyi gyár- és ipartelepén megállottak a gépek. Ez a svéd általános sztrájk az első nagyarányú kísérlet a maga nemében, amely jóval szélesebb körökre terjed ki, mint a pár év előtti német-alföldi és felsőolaszországi általános sztrájkok. A mezői munkások egyelőre csak szórványosan csatlakoztak a sztrájkolókhöz s közöttük, nem lévén szervezve, aligha ölt nagyobb arányokat a munkabeszüntetés. A sztrájk káros és a közforgalmat megakasztó következményeivel szemben egyébként az állam megtett minden lehetőt, de elismerésre méltó összefogással szervezkedik a polgári társadalom is polgári gárdákba, amelyek a városi vízvezetékek, világítási és csatornázási művek üzemeltetéséről s a közbiztonság megővésétől önkéntesen gondoskodnak.

△ A *colis agricoles* Franciaországban. Amit nálunk a MÁV. teljesen megokolatlan ellenállása miatt mezőgazdasági érdekképviseleteink sehogy sem tudnak megvalósítani, Franciaországban sikerült életbeléptetni, noha ott tudvalevőleg magánkezekben vannak a legfontosabb vasuti vonalak. A francia kormány az 1908 december 28-iki törvényben nyert felhatalmazás alapján tárgyalásokat indított az egyes vasutársaságokkal s ezek eredményeképpen oly egységes megállapodásra jutott valamennyivel, hogy Franciaország magánvasutjai tartoznak postacsoport gyanánt elfogadni és meghatározott olcsó viteldíjért gyorsáru gyanánt továbbítani az u. n. *colis agricoles*-okat, vagyis legfeljebb 50 kilogramm súlyú és élelmezési czélokra szolgáló

K.-t, 1 hold után 2.85 K.-t és 19,109 kat. hold legelő és egyéb terület után 15,815.07 K.-t, vagyis holdankint 0.82 K. adót fizet. Egészben véve a közbirtokos 2.74, a nagybirtokos pedig 1.83 K.-t fizet, tehát még így is jóval kevesebbet, csak hogy míg a községi birtokterületből 69% a szántóföld és ebből 17.36% az I-ső osztályú, addig az urasági földből csak 49% a szántó, a többi 51% javarészt szikes legelő és a szántóföldből is csak 12.82% az I-ső osztályú. A szántóföldek 69 és 49%-os arányszáma tehát már magában véve megokolja a nagyobb megadóztatást. Ettől eltekintve azonban a községi gazdák földjei közelebb fekszenek a községhez, mint az uraságiak és így értékesebbek is, mit bizonyít a czikkirő által fölemelt azon körülmény is, hogy míg a zselérek a községi gazdák földjének 1100 □-öles holdjéért 60, addig az I. oszt. urasági földért kat. holdankint adóval együtt csak 27 K. haszonbért fizetnek.

Mint az előadottakból kitűnik, *Fényes* Samu ur teljesen hamis információk után írta meg közleményét, amelyben oly kegyetlenül lekritizálja egy köztisztelőnek örvendő nagybirtokossalad gazdalkodási rendszerét és a balmazújvárosi lakosságot a nagybirtokos szivtelensége és a rossz közigazgatás áldozatának tünteti fel. Hivatalos adatok alapján kitűntettük, hogy a balmazújvárosi lakosság birtokviszonyai korántsem oly kedvezőtlenek, miként azt a czikkirő czélzatosan feltűntette és hogy nem kedvezőbbek, az csak a földmivelő munkásszakszervezet okvetetlen-

mezőgazdasági terményeket tartalmazó csomagokat. Amaz élelmicikkék lajstromát, amelyek ily csomagokban szállíthatók, a díjszabással egyidejűleg miniszteri rendelet állapította meg. A *colis agricoles* szállítási díjtételei, amellelt, hogy az ilyenmő csomagok leggyorsabb továbbításáról a vasutársaságok gondoskodni tartoznak, igen mérsékeltten állapították meg, így pl. 100 kilométerig 1 1/2 frank bármily súlyú ily csomag szállítása, de 20 kilogrammnál könnyebb csomagok viteldíja még 400 kilométerre is csak 2 1/2 frank, 400—600 kilométer távolságra 3 frank, 601—900 kilométer távolságra 3 1/2 frank, 900 kilométeren felül pedig 4 frank. E díjtételekbe bele van értve a csomagok házhöz szállítása is s amennyiben a címzett azokat maga veszi át a pályaudvaron, úgy csomagonként 1/4 frank díjvisszatérítésben részesül. Az új intézmény már az idén lép életbe s míg egyrészt bizonyára nagy hasznát látja majd a francia mezőgazdaság, másrészt a városok élelmezésének, tehát a fogyasztók érdekének is csak javára válhat.

— Földművelők vándorlása az Egyesült-Államokban. Az északamerikai Egyesült-Államok termőtalaja keletről nyugatra terjedőleg került művelés alá. A farmerek először a keleti partok mentén vették művelés alá a földet a nagyobb városok közelében. A népesség szaporodásával mindjobban kiterjedt nyugat felé a talaj művelés alá való vétele, úgy hogy ma az Egyesült-Államoknak már csupán csak a keleti része áll műveletlenül. A művelés alá vett talajon a letelepedett farmerek bizony nem folytattak valami észszerű gazdálkodást. A legkülteresebb gazdálkodási rendszer mellett évről-évre ugyanazt a növényt természetették, búzát és tengerit és pedig minden trágyázás nélkül. Ennek következménye lett a talaj kimerülése. A kiszarolt területekről megindult ezek után a farmerek vándorlása nyugat felé, hogy ott ugyanazt a rablógazdálkodást folytassák, mint keleten. A nyugati földek keresetlekké lettek, azok ára rohamosan emelkedett. Így az ugynevezett új angol államokban, a keleti partok mentén ma 25—40 dollár (1 dollár = 5 kor., 1 acre = 1 magyar hold körülbelül) egy acre föld, Óhióban 100 dollár és Jowaban jobb minőségű föld ára acrenként 145 dollár. Pár évvel ezelőtt alig feleannyit fizettek e földekért, de a keleti részekről odözönlő farmerek élénk keresete felhajtotta az árakat, amelyek ma oly

kedésen mulik; kimutattuk, hogy a községi zsellérség keresethiánya egyszerűen mesebeszéd és ha sztrájkolás következtében előfordult is ilyen keresethiány, annak éppenséggel nem az uraság és a nagybirtokosok voltak az okozói; végül pedig ami a legsúlyosabb vádat, az igazságtalan megadóztatást illeti, bebizonyítottuk, hogy az egész állítás valótlan és hogy itt a czikkirő a legjobb esetben is misztifikációnak esett áldozatul.

Mindezek után felmerül azon kérdés, hogyan irhatott össze a szerző ennyi valótlanosságot? Az egyszerű felelet, hogy F. S. ur csak a gazdasági munkás szakszervezetének vezetőitől szerzett információkat, akik természetesen az ő érdekeik szerint a tényeket meghamisítva adták elő és így a czikkirő tévedésbe ejtették. Erre ugyan saját számadatainak összehasonlításából is rájöhethet volna, mert pl. a város határát egy helyen 58 ezer, más helyen pedig (megadóztatásnál) 46 ezer holdban tünteti ki és számadatai különben sem fődik egymást. Ettől eltekintve azonban módjában lett volna úgy az urad. felügyelőségtől, valamint a községi előljáróságtól is beszerezni a hivatalos adatokat, amit már csak az adiatu et altera pars elvéért is meg kellett volna tennie és amely esetben bizonyára elkerülhette volna a czikkében nyüzsgő vastag tévedéseket. Miért nem tette, ha komoly szociálpolitikai szempontból kívánta ismertetni a balmazújvárosi munkásság társadalmi viszonyait s ha célja a tényleges visszaélések felderítése és kipellengérezése volt? Ő azonban

magas
merek
lakóh
művel
talaj
farme
gyobb
kodás
kai bu
— ne
mérté
marad

△ Buenc
egyes
3-tól
társas
alkalm
város
támog
gazda
argent
képet
pedig

dásra
tetben
termé
külön
hizó-
kiállít
mezőg
magva
közök
tot all
tásig
gatók
tina m
nek v
módo
gét
felepit
képet
láza
segély
tetni.

és ma
díj ke
több
ország
=

versen
mezőg

melőz
sikerül
lakóss
get té
is has
Meg
nevez
ban
talan
értéke
érteke
ból vo

F. S.
azon r
czikk
egy v
hajhás
egy
vándi
méljü
séről
ségi t
fogja
nálhat
vöben

és fel
gos á
tálni
ostoro
megtá
rántar
illeszt
rekvés

magasságot értek el, hogy az odaözönlött farmerek ismét kénytelenek visszavándorolni régi lakóhelyükre vagy más vidékekre. A régebben művelés alá fogott keleti részeken a kiszarolt talaj megjavításával próbálkoznak újban a farmerek, úgy hogy a műtrágyafélék mind nagyobb tért hódítanak, valamint a belterjes gazdálkodás is. Ennek következménye, hogy az amerikai buza ára — miután előállítására megdrágul — nem marad meg mai keretei között, nagyobb mértékben emelkednie kell, amely változás nem maradhat az európai gabonapiacra hatástalanul.

△ Nemzetközi mezőgazdasági kiállítás Buenos-Airesben. Az argentinai gazdasági egyesület (Sociedad rural Argentina) 1910 június 3-tól július 31-ig bezárólag, az argentinai köztársaság megalapításának százados évfordulója alkalmából Buenos-Airesnak Palermo nevű elővárosában a kormány védőségével és anyagi támogatásával nagyszabású nemzetközi mezőgazdasági kiállítást rendez, amely egyrészt az argentinai mezőgazdaság fejlődéséről van hivatva képet adni az érdeklődő külföldnek, másrészt pedig a külföldi példák megismertetésével haladásra kívánja ösztönözni az országot sok tekintetben maradi gazdáit. A kiállítás állat- és terménykiállításra oszlik, az előbbiben külön-külön csoportot alkotnak majd a tenyész-, hizó-, tejelő- és igásállatok, míg a terménykiállítás nyolcz csoportjában a növényi, állati és mezőgazdasági ipari termékek, valamint vetőmagvak mellett a mezőgazdasági gépek és eszközök is helyet találnak a végül külön csoportot alkotó mezőgazdasági statisztika és oktatásügy, amelynek rendezésénél a külföldi látogatók szempontja lesz irányadó s amely Argentinai mezőgazdasági képességének és termelésének viszonyait, a gazdasági üzemek és művelési módok változatait, a szövetkezeti ügy fejlettségét és működési eredményeit, végül az állami felelősségeknek és a bevándorlási viszonyoknak képet fogja lehetőleg szemléltető módon, táblázatok, térképek, fényképek, grafikok stb. segítségével a kiállítás látogatóival megismertetni. A kiállításon az állam, egyes testületek és magánosok adományaiból igen sok értékes díj kerül kiosztásra s — mint értesülünk — több európai állam (így Franciaország, Németország) részvétele máris biztosítva van.

— **Argentína mezőgazdasága** mind erősebb versenyre kél az európai és a többi amerikai mezőgazdasági államokkal. Mindazonáltal ez

mellőzte a tárgyiagos információt és ezzel sikerült oly cikket megírnia, mely a közszéles lakosságot felhívja és a laikus olvasókörzönséget tévedésbe ejti, anélkül, hogy azzal bárkinek is használna.

Meg vagyunk győződve arról, hogy az ugynevezett társadalmi tudósok további agitációiban forrásművel fogják felhasználni, sőt már talán fel is használták e közleményt. Micsoda értéke lehet azonban az olyan szociálpolitikai értekezéseknek, amelyek teljesen téves adatokból vonják le következtetéseiket?

F. S. ur ezikke tehát veszedelmesen hasonlít azon népámitó, vagy ha úgy tetszik, kortescikkhez, amilyeneket meg lehet reszkizni egy véresszájú szocialista vagy szennázciókat hajhászó boulevardlapban, de semmiesetre sem egy magának komoly tudományos jelleget vindikáló társadalomtudományi közlönyben. Reméljük, hogy a közleménynek ezen ismertetéséről a „Huszadik Század” folyóirat szerkesztő-ségi törzskara is tudomást vesz és ehhez képest fogja mérlegelni az abban foglalt adatok használatosságát, valamint hogy F. S. ur is a jövőben óvatosabb lesz az adatok beszerzésében és felhasználásában. Hiszen hibákat a valóságos állapotok feltüntetésével is lehet konstatálni és azoknak nyilvánosságra hozatala és ostromozása közérdek, de valótlanosságok alapján megtámadni egy társadalmi osztályt és sárbarántani közigazgatásunkat, ez már sehogy sem illeszthető a társadalmi tudományok ideális törekvéseinek keretébe.

M. T.

nem aggaszt bennünket. Az Egyesült-Államok a gazdasági kultúra küszöbét átlépve, eleinte erős ellenfelünk volt, de ma már egyáltalában nincs mit félnünk ez államok versenyétől. A fokozódott termelés fokozódott fogyasztással áll szemben, úgy hogy szinte kívánatos az emberiség általános szempontjából újabb területeknek művelés alá való vétele, az agrár államokra pedig oly veszedelmes sohasem lesz a szűz terület feltérése, hogy különös retteggéssel kelljen erre gondolniok, annál is inkább, mert e verseny különböző intézkedésekkel gyöngíthető.

Argentína összterületének 40%-a, vagyis 1168 millió hektár van művelés alatt, a többi terület még őserdőkkel borított, vagy a vízi és egyéb utaktól oly távol fekvő, hogy ezidő-szerint mint értéktelen területeken paragon fekszenek. A termőtalaj hektárját átlagban 120 koronára becsülik, az egyes vidékek szerint azután ez az átlagban aluli vagy felüli érték igen különböző. Vannak vidékek, ahol egy hektár megszereshető egy-két arany peso-ért (5 kor. egyenlő 1 arany peso-val), viszont előfordulnak oly esetek is — mint különösen Buenos-Ayresi kerületben — midőn 1500—2000 K.-án kél el egy-egy hektár.

Argentína mezőgazdaságában fekvő tőke a legutóbbi hivatalos felbecslés szerint volt millió papir pesóban (1 papir peso = 212 K.): terület 8495, épületek 630, élő leltár 1479, holt leltár 188, összesen 8790, vagyis 1863 milliárd K. Állatállománya a következő millió darabban: szarvasmarha 29, sertés 15, juh 67, kecske 4, ló 75, szamár 03, öszvér 05.

Argentína éghajlata még szélsőségesebb, mint a miénk és azért ott a gabonatermes még nagyobb ingadozásnak van kitéve. Ez éghajlat-beli szélsőség mellett nagy veszedelem a saskajárás, amely már sok európai bevándorlónak okozta vesztét és még többnek vette el a kedvét a további estanciaalapítástól.

Ez évben is meglehetősen kedvezőtlen időjárás viszonyok uralkodtak Argentinában. Márczius-május hónapokban, az ő őszi időszakukban, az egész országban nem esett egy cseppnyi eső sem, amely a szántást szinte lehetetlenné tette, akár csak nálunk a múlt esztendőben. Az állatok víz- és takarmányszükéiben voltak és részben vannak most is.

Ujabbban azonban az ipar is jelentékenyebben fejlődésnek indult, amit a két legutóbbi esztendő külkereskedelmi mérlegének összehasonlításából láthatunk. 1907-ben volt Argentinai bevétele 287 millió peso (5 korona), kivitele 297 millió; 1908-ban bevétele 273, kivitele pedig 366 millió peso. Tehát 1907-ben 10 millió aktívával zárta külkereskedelmi mérlegét, 1908-ban pedig már 93 millióval. Az 1908-ban kivitt áruból növényi származék volt 251 millió értékű állapot és állati termék 115 millió.

Az argentinai gabonaféléknek a világversenynben való szerepe eléggé ismeretes. Kevésbé ismert azonban az argentinai állatforgalom, illetőleg vágott-husértékesítés. A husértékesítés fagyasztott állapotban történik és pedig leginkább Anglia és Olaszország felé irányul a fagyasztott hus kivitele. Rómában egy külön kormánykirendeltség gondoskodik arról, hogy a fagyasztott argentinai hus kellőképpen elhelyeztessék a Rómában épített hatalmas hűtőházakban. Eleinte sikerült a fagyasztott húst mint friss húst eladni, most azonban, mióta az argentinai kormány maga vette kezébe a husértékesítés szervezését, az ilyen csalafintaságok megszűntek. Az olasz szegényebb néposztály olcsó és elég jó minőségű hushoz jut ily módon.

A nemzetközi huskereskedelemben biztosított helyét Argentinai feltékenyen őrzi, különösen az amerikai husnagyvágóktól, akik mindenféle inkorrekt uton-módon egyeduradalomra szeretnének jutni a nemzetközi huspiacra és ezért megkezdték már a római huspiac ellen is az eljárás, amelylyel az argentinai húst ki szeret-

nék szorítani. Az argentinai kormány törvényes rendszabályt készült most alkotni, amelylyel a husárak mesterséges befolyásolását óhajtja lehetetlenné tenni és a rendszabály ellen vétőket 100—500 arany peso erejéig fogja büntetni.

△ Innen onnan. Hivatalos becslés szerint *Japán idei buza-termése* 21 millió koku lesz a tavalyi 21 $\frac{1}{2}$ millió kokuval szemben. A legutóbbi harmincz év folyamán legbővebb buza-termése 1900-ban volt Japánnak, amely 2213 millió koku tett ki (1 koku = 1803 liter). — Nagy-Britannia *fokföldi gyarmatának nyugati részeiben* újban *török dohány termesztésével* tesznek kísérletet és pedig meglehetősen kedvező eredménnyel. Az éghajlat és a csapadékvízviszonyok állítólag kedvezők a dohánytermesztésre, a feldolgozásról és piacra hozatalról pedig majd a brit birodalom más részei gondoskodnak. — A *porosz államvasutak* a május 15-től szeptember 15-ig terjedő időszakban külön *jég-hűtőkocsikat* járatnak bizonyos vonalakon friss vajnak darabárúként való szállítására. Ilyen kocsik Königsburgból és Lyekből hetenként kétszer, Insterburgból hetenként egyszer indulnak Berlinbe s utközben is felvesznek a birodalmi fővárosba szánt vajküldeményeket, amelyek a kocsik kitűnő szerkezeténél fogva kifogástalan állapotban jutnak a piacra. — A *kivitelre dolgozó osztrák nagyipari körök* egyik legfőbb érve a Balkán-államokkal való szerződés kötés mellett tudvalevőleg az, hogy a Balkán-államok nyers-terményeinek hozzánk való bebecsajtása ellenében ipari kivitelünk részére nagy kedvezményeket érhetünk el és e fejletlen iparu államokban magunknak állandó, biztos kiviteli piacokat biztosíthatunk. *Bolgárországnak 1906. évi külkereskedelmi forgalmáról* most kiadott hivatalos statisztikai kimutatásai alaposan lelohaszthatják az osztrák nagyiparosok táplálta reményeket. Ugyanis Bolgárország minden lehető elkövet saját iparának fejlesztésére és teljes erővel törekszik magát függetleníteni a külföldi behozattól. Így például erősen emelkedik a bolgár dohány- és szivarkagyártás, amelyből kivitelre is jut; a sörbehozatal folytonos hanyatlással párhuzamosan 1900-ról 1908-ra 200%-kal fokozódott Bolgárország belföldi sörtermelése; növekvőben van, bár kisebb arányban, a szeszgyártás is, úgy hogy Bolgárország alig szorul többé külföldi szeszre; ami pedig végül egyik legfontosabb kiviteli iparágunkat, a cukorgyártást illeti, igaz, hogy még mindig csak egy cukorgyár van *üzemben* bolgár területen, de a külföldi cukor bevétele mégis igen jelentékeny mértékben lepadt, az 1905. évi 16 ezer q-ról 2 ezer q-ra. Ujabb cukorgyárak felállítását is tervezik, amelyeknek felépültével még kevésbé lesz Bolgárország a mi ipari kivitelünk biztos piacának mondható. Annyival kevésbé, mert más iparágak fejlesztését sem mulasztják el a bolgárok és hovatovább az osztrák fonó szövőipar termékeit is képesek lesznek honi iparcikkeikkel pótolni. — Az *olaszországi központi statisztikai hivatal* számításai szerint 1908-ban *Olaszországból* 488,674 egység vándorolt ki, a *kivándorlás* tehát jelentékenyen csökkent, mert az 1905—1907. években az olasz kivándorlók száma jóval meghaladta a 700 ezret. A tavalyi kivándorlók közül 238 ezer hajózott át az újvilágba, míg 248 ezer, tehát a többség Európa valamely más államát vagy a Földközi-tenger ázsiai és afrikai partvidékeit kereste fel, ami általában jellegzetes az olasz kivándorlási mozgalomra és kedvező tünet, mert ez utóbbi kivándorlók csak munkát és pénzt keresni mennek külföldre, hogy pár év múlva vissza-terjenek hazájukba. Ezeknek a száma évek óta csekély változást mutat, míg a tengerentúltra törekvő kivándorlók tömege közel 200 ezerrel apadt meg az előző évekkel szemben.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kettős termelés. 471. kérdés. Bérlőmmel kötött szerződésben ez a pont fordul elő: 5. „Tiltva van ugyanazon földet egy éven két szemes termés alá vonni.” Ennek dacára a bérlők úgy a rozs-, miként az őszi árpatarlókat azonnal bevetették moharral. Már most nem tudom, a gyakorlatban elmarasztható-e a bérlő a kikötött pónálában ezért vagy csak esetben, ha a mohart magnak hagyja meg? Vagy ha ezt takarmánynak kaszálja is le? Megjegyzem, hogy természetesen a szerződés e pontjának az volt az intenciója, hogy ne zsarolja két termés által a földet. *V. T.*

Felelet a 471. sz. kérdésre. A haszonbéri szerződés szerint tilos ugyanazon földet egy éven két szemes termés alá vonni. Hogyha tehát a bérlő gabonafélék után mohart vet és azt a mohart virágzaskor lekaszaltatja, tehát magnyerésre nem fordítja, akkor a bérlő nem szegte meg a szerződést, habár kétségtelen, hogy ezen intézkedésével a szerződés intencióját kijátszotta, ami azonban ezen szerződési pont hiányos fogalmazásának következménye s mint-hogy ilyen vitás kérdések elbírálásánál a szerződés szövegének kikötései szolgálnak alapul, a bérlő csak azon esetben lenne a kikötött pénzbírságra elítélhető, ha a mohart magnyerésre fordítaná. *Hensch Árpád.*

Zöldtrágyázás. 472. kérdés. Mit ajánlanak zöldtrágyázásra agyagos talajon itt a felvidéken: csillagfűt-e vagy más egyebet? *B. & P.*

Felelet a 472. sz. kérdésre. A csillagfűt agyagos talajokra nem való, ez a homok és homokos talaj zöldtrágya növénye. Igaz, hogy az ugynevezett laposmagyu fehér csillagfűt kötöttebb talajokon is eléggé jól diszlik, de azért kötött földre zöldtrágyanövényül inkább borsót, bükkönyt, lóbabot, biborherét stb. kell vetni. Ha áttelelő zöldtrágyanövényről van szó, melyet szeptember elején (augusztus végén) vetve, a jövő tavasszal szántunk le, akkor a szőszösbükköny vagy biborhere vehető figyelembe. Ha tarlóvetésről van szó, akkor borsó, bükköny, lóbabó jöhet figyelembe mint keverékvetés. Ha főterményül vetjük a zöldtrágyát (a fekete ugarnak szánt területbe), akkor kötött földön szintén előző növények keveréke vagy sűrűbben vetett tiszta lóbabó jöhet figyelembe. Kötött földön a somkóró (melilothus) is jó zöldtrágyanövény, de könnyen kihajt, ha nincs alászántva és elgazosíthatja a földeket. *K. K.*

Hiányzó tökének pótlása oltványszőlőkben. 473. kérdés. Tavasszal vastagabb gyökeres vadvezzőt a hiányzó tökének helyére ültettünk és azokat egy, esetleg két év mulva hasított ékezéssel beoltjuk. Az eredmény 90%-a nagyon szép, fejlett töke, amelynek 10-15%-a termést is hoz. Most azonban azt halljuk, hogy ezen tökének négy-öt év mulva *eltaplóssodás* által hivesznek és amint a mellékelt ábra mutatja, ezzel a szőlőültetvényünk nagyon megrikul. Alkalmazzam-e továbbra is az említett oltási módszert? *K. J.*

Felelet a 473. sz. kérdésre. Oltványszőlőkben a hiányzó tökének pótlására a jelzett eljárást, vagyis erőteljes gyökeres alanyvessző ültetését s ennek esetleg két év mulva hasított ékezéssel való beoltását nem ajánljuk. Az ugynevezett tökenyakra való oltást az európai szőlőknel egyes tökéek átoltására most is és régebben is alkalmazták, az ilyen átoltott tökéket azonban egy-két év mulva le szokták maguk alá dönteni, mert csak így lesz belőlük erős és tartós töke. Amerikai alanyu oltványoknál ezen eljárás természetesen nem alkalmazható anélkül, hogy a ledöntött töke gyökerei a filoxera pusztításának áldozatul ne essenek. Miután az ilyen nyakra oltott töké le nem döntve tartós töké sohasem lesznek s a tökéletlen forradás, taplóssodás stb. következtében néhány év mulva kipusztulnak, ez az eljárás hiányzó töké pótlására sokkal kevésbé ajánlható, mint a hiányoknak a szomszéd töké ledöntése által való pótlása.

Idősebb oltványszőlőkben a hiányok pótlásának kérdése még nincs megoldva s mai nap jobb eljárás hiányában mást nem ajánlhatunk, mint ezen utóbbi eljárást. Igaz ugyan, hogy ily módon idővel, ha a döntések elszaporodnak, a szőlő nem lesz többé oltványszőlő, ezzel a körülménnyel azonban akkor, amikor az oltványok korlátolt életképességét előre feltettük, számolnunk kellett, másrésztől azonban a tapasztalat legalább azt mutatta, hogy az ilyen ledöntött volt oltványtöké hosszabb ideig ellenállanak a filoxerának s szénkénegezés nélkül is sokáig megmaradnak, mivel a töké részben mégis az amerikai töke gyökereitől nyerek táplálékukat. A vázrajzban kitüntetett hiányokra nézve meg kell jegyeznünk, hogy azok az egész ültetvények 28 százalékát teszik. Ily nagy hiány igen rossz oltványokra és nagyon sikertelen telepítésre mutat. Ennek a hiánynak döntéssel való pótlása azt jelenti, hogy az egész ültetvénynek több mint fele nem lesz többé oltvány s hogy, amennyiben a talajviszonyok megengedik, néhány év mulva át kell majd térni a szénkénegezésre. Ha a talaj a szénkénegezésre alkalmas, a hiány nélküli, vagy csak kevés hiánnyal bíró szénkénegezett szőlő bizonyára nagyobb terméseket fog adni, mint az oltványszőlő 28% hiánnyal s ennek pótlásával járó költségekkel. *P.*

Szénafélék apadási vesztesége. 474. kérdés. Az idej leltár felvétele alkalmával a bükköny, réti széna és lóherénél differenciák merültek fel, miért is kérjük, sziveskedjenek velünk közölni, hogy ezen termények körülbelül mennyit veszíthetnek súlyukból egy év alatt, normálisan száradt takarmányt feltételezve? *E. U.*

Felelet a 474. sz. kérdésre. Száraz állapotban összerakott szénaféléknél az apadási veszteség egy év alatt az eltartás módja szerint 5 és 10 súlyszázalék közt váltakozik. Csűrőkben, pajtákban, színekben elhelyezett szénánál csekélyebb a veszteség, mint kazalba vagy boglyába rakottnál. A széna neve e tekintetben nem határoz, mert az apadási veszteség nem attól függ, hogy zabosbükköny-, lóhere vagy réti szé-

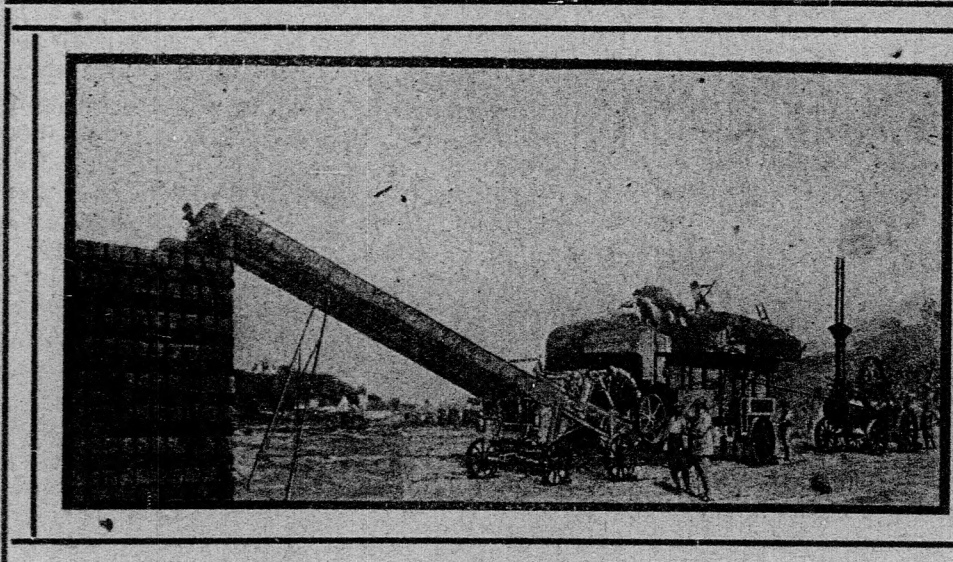
nával van-e dolgunk, hanem csakis attól, hogy az illető szénafélék az összerakás alkalmával mennyi vizet tartalmaztak. Ha p. o. ezen viz-tartalom 20% volt és az összerakott szénáé 15%, a veszteség 5%. *Hensch Árpád.*

Here után rozs. 475. kérdés. Van egy vörösheretábrám, amelyben tavaly buza termett; a vöröshere a szárazság folytán igen silány és ezért július végén jó mélyen leszántattam; vetés előtt újból szándékozom keresztbe vető alá sekélyebben szántatni. Vidékünkön a legjobb buzák mindig a vörösheretörésben szoktak lenni, de tekintettel arra, hogy tavaly is buza termett rajta, 1911. évben fekete ugarnak kell meghagyni és a vöröshere igen silány volt; nem volna-e jobb ezen vörösheretörésbe inkább rozst vetni? *Gr. Sz. T.*

Felelet a 475. sz. kérdésre. A vörös lóhere a rozsnak igen jó előveteménye, ebből a szempontból tehát aggály nélkül vehetünk here után rozst, annál is inkább, mert a rozs a talajjal szemben kisebb igényeket támaszt, mint a buza, ami kérdéses soványabb földnél szintén figyelembe veendő. Ha tehát a rosszul sikerült here után (mely szintén buzába volt vetve) az 1911-ben fekete ugarnak fenntartandó — tehát soványabb — földön aggályok merülnek fel a buza sikeres vetésére nézve, akkor a kevésbé igényes rozs lesz helyénvaló, annál is inkább, mert a rozs ára is eléggé magas most. Helyénvaló lehetne a rozs alá 150 kg. 16% os szuperfoszfátot adni, mert egyike a műtrágyákat legjobban megháláló növényeinknek. *K. K.*

Kárpótlás a haszonbéri szerződés be nem tartásáért. 476. kérdés. Egy birtok 380 holdból áll s amelyből 290 szántó, 90 legelőt, jelenleg a régi bérlőtől szeptember végére új bérlő kezébe jő. A régi bérlő kötelezettsége volt s lett volna 70 hold földet egyszer, esetleg kétszer megszántva átadni, 40 holdat betrágyázni, az összes természetű takarmányt 4 koronáért itt hagyni s a birtokot tisztán vetemény nélkül ez év szeptember végén átadni. Ennek ellenére bérlő nem trágyázta be a 40 hold földet, takarmányt nem vetett, sőt a rétan termelt is, nagyobb részt elvitte a saját gazdálkodására; a kikötött 70 hold szántást se teljesítette, 110 hold kalászos helyett, amelynek szalma és szénáját itt kellene hagyni, 40 holddal kevesebbet vetett, ellenben igenis vetett aránytalanul sok, 200 hold tengerit. Kérdés: Mennyi kárpótlással tartozik a volt bérlő a 40 hold trágyázás és 70 hold szántás elmulasztásáért? Mennyivel azért, hogy 40 holddal kevesebb szalmagabonát vetett és így kevesebb szalmát adott át? Mennyivel a gazdaságban elhordott réti szénáért? Köteles-e az új bérlő szeptember végén túl is megengedni a régi bérlőnek tengeritermése leszedését és elhordatását? Kit illet a 200 hold tengerivetés szármérese? *F. M.*

Felelet a 476. sz. kérdésre. A kárpótlást méltányosan csak oly szakértő gazdák állapíthatják meg, akik az illető gazdaság és környékének gazdasági viszonyait, valamint a haszonbéri szerződést ismerik. Tájékoztatás szolgálhat, hogy

A nemzetközi szántóverseny alkalmából Mezőhegyesre ránduló m. t. gazdaközönséget tisztelettel értesítjük, hogy a **ménésbirtoken, közel a szántáshoz szabadalmazott, teljesen önműködően kötöző**

WELGER-féle szalmaprés-elevátorunk

is állandóan üzemben lesz látható. :: :: :: ::

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társ.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

egy magyar hold egyszeri megszántását 6 K.-val szótás felvenni.

Egy magyar hold rendes megrágyázása 150 q trágyát igényel, ami 40 fillérrel számítva, 60 K.-t ér; ennek kihordása a földek távolsága szerint különböző költséget okoz ugyan, de átlagban 3 fogatnapot a 6 K.-ba számítva, a teregetéssel együtt 20 K.-t tehet, úgy hogy egy hold betrágyázása 80 K.-ba kerülhet. A hiányzó takarmány- és szalmamennyiséget csak úgy lehetne megállapítani, ha kimutatható volna, hogy a 290 hold szántóföldről vagy a szerződés vagy a vidéki szokás szerint mennyi lett volna gabonafélékkel, mennyi szalastakarmánnyal és mennyi kapásnövényekkel elvetendő és ezek után mennyi szalma és rzena lett volna nyerhető, amiből a gazdaság szükségletét levonva, megmaradna az átadandó szalma és széna mennyisége.

A tengeri betakarításának kérdése jogi kérdés, melynek elintézésénél ilyen ügyekben járatos ügyvéd tanácsa lenne igénybe veendő, mivel úgy tudom, hogy ezt a kérdést kuriai döntvények szabályozzák. Felmerül továbbá az a kérdés, hogy a 200 hold tengerivetés körtermésének fennmaradó részére kinek van jogigénye, hogy a régi bérlő rendelkezik-e felette avagy az új bérlőt illeti-e az? Ezen fejtegetésekből látható, hogy a kárpótás megállapítása nem éppen könnyű feladat s csakis a gazdaság helyi viszonyainak tekintetbe vételével határozható meg.

Hensch Árpád.
Szárított istállótrágya. 477. kérdés. Egy szeszgyártól ajánlatot kaptam szárított istállótrágyára 100 kg.-ként vasuti állomásunkig 5-30 filléres árban, az állomásról még 6 kilométer távolságba kellene mély homokos utban szállítatnom. Kifizeti-e magát ily feltételek mellett annak használata és katasztrális holdanként mily mennyiségben használható? **K. D.**

Felelet a 477. sz. kérdésre. A szeszgyárak hizlaldáiból kikerült szárított istállótrágya nézetem szerint kevésbé való a nagy szántóföldi üzemre, mint inkább szőlőkben és konyhakertekben. Utóbbi helyeken igen gyakran jó eredményeket értek el használatával, míg a szántóföldön nem egy esetben hozta meg a kellő eredményt. Szó sincs róla, minden attól függ, mily árban kapom s mily mennyiségben kell használnom, hogy kellő hatást elérhessek. Árát a benne levő nitrogén, foszfor és káli mennyisége alapján kellene megszabni, tehát előzetes elemzés alapján vásárolni. Nem hiszem, hogy ez esetben reális értéke 100 kg.-onként 2¹/₂—3 koronánál nagyobb lenne. Vagyis én még az 5-30 koronás árt is sokallom, annál is inkább, mert kellő hatás elérésére kat. holdanként legalább 30 métermázsát kell számítani, ami a szántóföldi használatnál nagy összegekre rughat. Szőlőkben és konyhakertekben 8—15 q is elegendő. Megjegyzem, hogy hatása is jóval rövidebb ideig tart, mint az istállótrágyáé, amit szintén számításba kell venni. Humuszképző anyaga is kevesebb, mint amit jó közepes istállótrágyázzal adunk.

Legjobb lenne először kisebb területeken kísérleteket tenni s csak ezek eredménye szerint a továbbiakban eljárni. **K. K.**

IRODALOM.

A jó pinczegazda. A *Köztelek Olcsó Könyvtára*, melyet *Buday Barna* szerkeszt, ismét gazdagodott egy értékes szakkönyvvel. A *jó pinczegazda* címmel *Pettenkoffer Sándor* szőlészeti és borászati felügyelő írta meg mindazokat a tudnivalókat, amelyekre a szőlősgazdának a fűrtök szedésétől a borértékesítésig szüksége van. Mint a szerző írja előszavában: a jó pinczegazda feladata nem egyszerű s nem is könnyű. Először is a jó pinczegazdának ismernie kell a bort és annak tulajdonságait, valamint azon körülményeket, amelyek a bor egészséges és hibátlan fejlődésére kedvező vagy nem kedvező befolyással vannak, mert csak így tudhatja, hogy mikor mit tegyen a borával s minden alkalommal olyan műveletet alkalmazzon, melynek eredménye és haszna biztos. *Pettenkoffernek* a *Köztelek Olcsó Könyvtára* terjedelme kis keretbe szerencsésen sikerült megszólva beszorítani a borkezelési eljárásból napjainkban ismeretes mindazon tapasztalatokat, melyek az elemi ismert dolgok kibővítésére a pinczegazdának alkalmasak. Külön kiemelendő az írónak tiszta, egyszerű és világos stílusa, miáltal még jobban megfelel azon céliránynak, mit a *Köztelek Olcsó Könyvtára* kiadása által az olcsó szakkönyveknek a kisbirtokosok körében való szakértelem fejlesztésére tűzött ki az OMGE. A könyv beszántása nyolcz fejezetre terjed. Ezek címei: A szőlő érése és a szüret. Fehér és vörös borok készítése és erjesztése. A borok közönséges kezelése. A borok iskolázása. A borok érésének siettetése és azok különleges kezelése. Beteg és hibás borok kezelése. Palackozás. Boroshordók kezelése. A nyolcz fejezet apró címek alatt van szétosztva a megérthetőségre könnyítéssel véget. A borkezelés eszközeit 36 tiszta nyomású képpel teszi kézzelfoghatóvá a szerző. A *jó pinczegazda* 8. és 9. füzetét tölti be a *Köztelek Olcsó Könyvtárának* és a kettős füzet ára 1 korona. A *jó pinczegazda* füzetet ajánljuk figyelmébe mindazoknak a szőlőtulajdonosoknak, akik e szakba vágó nagyobb műveket nem rendelkezőknek, mert e csekély áru könyv elolvasása megmenti a pinczegazdát attól, hogy régi rossz szokás szerint — a saját kárán tanuljon pinczegazdaságot.

Folyóiratok. Kísérletiügyi Közlemények, közrebocsátja a földmivélsügyi miniszterium kísérletiügyi központi bizottsága. 1909. július. XII. kötet 4. füzetének tartalma a következő: A magyarországi mezőgazdasági vegyészeti állomásról *Biró Gusztáv* közlése: Adatok a magyar komló összetételéhez. A komló gyantatartalmáról. A komló esszenciájáról. A keszthelyi mezőgazdasági vegyészeti állomásról *Windisch Rikárd* dr. közlése: A mennyileges halogén-üzüst meghatározás egyszerűsítése. A budapesti orsz. kémiai intézetéről *Kosztány Tamás* dr. közlése: A lisztelemzés, tekintettel a liszt sűrítőképességére és *Hartl Károly* dr.: A budapesti tőzsde típuslisztvizsgálatának eredményei. A kolozsvári gazd. akadémia vegytani székéről *Baintner Ferencz* dr. és *Irk Károly* dr. közlése: Adatok a bivalytejek összetételéhez. A bivalytej citromsavtartalma. A bivalytejek savfoka. A kolozsvári gazd. akadémia

gyógynövénytelepéről *Páter Béla* dr. közlése: A kolozsvári m. kir. gazd. akadémia gyógy-növénytelepe az 1908. évben. Ugyanannan a növénytermesztési kísérleti telepről *Varga Kálmán* dr. közlése: Legújabb külföldi burgonyafajtákkal 1908-ban végzett összehasonlító termesztési kísérlet eredménye. A füzetet a *Köztelek* rovata zárja be.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők a *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Elektrokultúra.

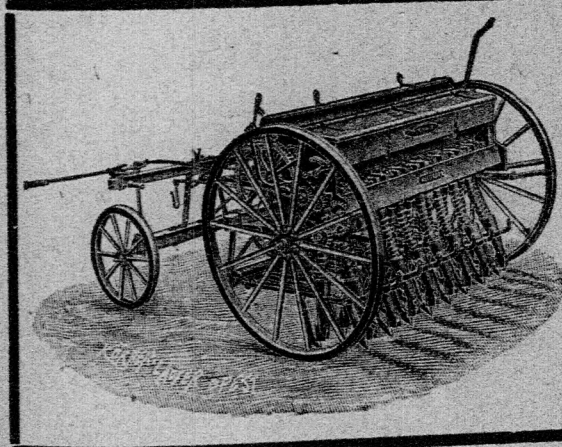
(K.) Érdekes ülése volt nemrégiben a hallei gazdasági egyesületnek. Krosig elnök az egyetem mezőgazdasági intézetének kísérleti telepére hívta össze az egyesület tagjait, akik majdnem teljes számban megjelentek, hogy *Breslauer* dr. fölszerelő mérnök kalauzolása mellett, *Kühn Gyula* dr. villamos kulturtelepét megtekintsék. Általános sajnálkozásra maga az exzellenziás professzor nem jelenhetett meg. Tegnapelőtt Hallehoz közelebb gazdaságában járván, meghült az öreg ur s most orvosi rendeltetést a szobát kell őriznie. Ott volt azonban *Wohltmann* dr., a növénytermesztés híres professzora és sokan mások az egyetem tanárai közül. Mindenekelőtt az erőtelepet mutatták be. Apró fabódében, kis asztalon van az egyszerű gépezet. Nem csinál egyebet, mint a váltóáramot változtatja egyenárammá. Kicsi, de erős. Nem tanácsos hozzányúlni, mert fájdalmas az ütése. Ártani nem árt, mindazáltal táblák intik óvatosságra a járókat.

Az elektromosság mindössze fertályóerőnek felel meg; az árammérő két Ampéret mutat; a napiköltségek (villamos energiafogyasztás) körülbelül 60 pfennig. Maga a gépezet kevésbé érdeklő a gazdákat, annál inkább a berendezés a kísérleti telepen. Hektáronként 2—3 távirópózna s ezeknek porcellán szigetelőre van a sodronyháló kifeszítve négy és fél méternyire a föld színe fölé. A vezetékcsodronyok husz méter távolságban futnak egymástól s azokat minden tíz méterre egy-egy vékony keresztiszál köti össze. A háló szemei tehát kétszáz négyzetméter területűek.

A telep husz hektár. A különbség a háló alatti és az ellenőrző terület növényzete közt még nem szembeötlő; de a gazdák gyakorlott szeme már észrevette, hogy a fejlődés erőteljesebb a háló alatt, a növény gazdagabb, a kalász teltebb és nagyobb. Majd meglátjuk milyen lesz a különbség a termésben! Pár hét múlva a hallei tudós professzorok meg fogják állapítani.

Gyönyörű volt minden a kísérleti telepen, pedig trágyázatlan s öntözetlen parcellák is vannak. De a pár napi esőzés kiegyenlítette a különbségeket. A szemle tulajdonképpen nem is az elektromos befolyás, hanem a berendezés demonstrálását célozta. Az ülés a mezőgazdasági intézet épületében folytatódott.

Itt *Breslauer*, a fölszerelő mérnök, szabad előadást tartott az elektrokultúra mibenlétéről, ismertette *Lehmström* és *Lodge* kísérleteit, vetített fényképekkel mutatta be, amit ő maga az angol telepeken látott s megmagyarázta:

Szab. „Rekord II.” sorvetőgép

Losonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32. szám.

miért maradtak félben a régebbi kísérletezések? A Holtz-féle villamos gépek tökéletlensége, nedves időben való használhatatlansága kedvetlenítette el a kísérletezőket. Most azonban Lodge mellőzte az influens-gép használatát s egyúttal az üzemberendezést drágító sűrűszemű sodronyháló is úgy, hogy az eddigi nehézség megszűnt.

Most már olcsón be lehet állítani az elektrokultúrát a mezőgazdasági üzembe. Száz hektárnak a berendezése nem kerül többé ötezer márkánál, az üzemeltetés pedig elenyésző csekély. Ha csak 20 százalékkal fokozható is a terméseredmény (pedig a kísérletek szerint jóval többre lehet számítani), kétszer akkora lesz a megfelelő terület tiszta jövedelme.

Érdekes volt az előadást követő vita, melyben Wohltmann professzor bírálta az Amerikában látott elektrokulturális kísérleteket, melyeket ő Halleban akképp folytatott, hogy villámhárítókat épített s ezek segédelmével vezette a talajba a légköri villamosságot. Sikert azonban akkor sem ért el, mikor a talajba vezetett sodronyvégeket elszigetelte. Az elektromosság nem gyakorolt hatást a növényzetre. Nem kétféle, hogy az új módszer sikerrel fog járni, noha ma még titok az elektromos befolyás procedurája. Nem tudjuk, miben áll ez a hatás? Egyszerű izgatás-e a növényélet fokozottabb működésére avagy a levegőbeli anyagok alkalmassá tétele a növény táplálkozására? Lehet, hogy nem is felülről, hanem alulról hat az elektromosság s talajbéli tápanyagok felszivódását segíti elő.

Wohltman szerint a Lehmström-elmélet igaz. Nem huny szemét azok előtt a sikerek előtt, melyek kísérleti téren elértettek; de úgy látja, hogy e téren nagyon sok még a tennivaló. Ismeretlen nagy területeket kell feltárni, százféléképpen kell az eljárást kipróbálni. Annál örvendetesebb, hogy a kísérleti telepek egész sorát sikerült létesíteni északi Németországban s van köztük százhusz hektáros is, ahol az elektrokultúrával nagyban próbálkoznak.

Belekerült még a vitába az elektrikus fényhatásokkal való kísérletezés kedvező eredménye s ugyancsak elhuzodott az eszmecsere, míg az előrehaladt időre való tekintettel Krosig elnök az ülést berekesztette.

Azzal a benyomással távoztunk, hogy az elektrokultúra jövőjéhez nem fér kétség; de annyira még nem vagyunk, amint Breslauer hiszi, hogy a dolog kinőtt volna a kísérletezés stádiumából. A kezdetnek a kezdetéhez jutottunk, miután az elektrotechnika lehetővé tette a kísérletezést, mely eddig csupán edényekre szorítkozhatott s így is fölötte költséges és veszélyes volt. Most már, ahol elektromos erő áll rendelkezésre, érdemes a dologgal kísérletezni, mert nem kerül sokba és jó kilátásokkal kecsegtet, melyek csak akkor fognak valóra válni, ha a sűrű kísérletezés eloszlítja a homályt s a tudomány megállapítja az elektrokultúra ismeretlen törvényeit.

Kétségtelen az, hogy az elektromosság hatása bizonyos körülmények közt rendkívül kedvező a gazdasági növények fejlődésére; valószínűnek látszik, hogy a Lodge-féle módszer a légköri természetes elektromosság hiányának

pótlására gyakorlatilag alkalmazható; de nem tudjuk még: melyek azok a bizonyos körülmények? Mikor használ és mikor árt az elektromos befolyás az egyes növényfajtáknak? Milyen talajt, milyen időjárást föltételez? Ezekre és az ezekkel kapcsolatos kérdésekre ma még a tudomány adós a válaszzsal, hiszen mint a híres Wohltmann vallja, még az elektromos hatás proceduráját is homály fedi.

De az is kétségtelen, hogy a dolog most már érdemes a kísérletezésre s miután az alkalmazás törvényeinek megállapítására nincs más mód: a kísérleteket minél kiterjedtebben kell folytatni. Egyetlen szakintézetnek sem szabad azokat elmulasztani.

Meglehet, hogy nagyon hosszú kísérletezésre lesz szükség, míg az elektrokultúra törvényeit megismerjük; de nincs kizárva, hogy a tudomány sokkal gyorsabban célhoz jut, mintsem hinnők. Fődolog, hogy ne csak a németek babráljanak vele, hanem mi is fogjunk a dologhoz. Mire valók a kísérleti állomások, mire valók az állami uradalmak, ha nem erre?

Jól esett s bár talán kicsinyesnek látszik, mégis érdemes a följegyzésre, hogy a mai szemlén és az előadáson nemcsak az volt jelen, akinek hivatalból ott kellett lennie, hanem eljött oda a hallei tudományos egyetem három-ezer hallgatója közül is kettő. Mind a kettő magyar.

Ugy vettük őket észre, hogy kissé elmaradván a többiektől, magyar beszélgetés ütötte meg a fülünket. Természetes dolog, hogy szóba állottunk az ifjakkal, akik érdeklődtek az elektrokultúra iránt, nem is sejtjén, hogy a sok német gazda és professzor között honfitárs akad.

Krajcsik Jenő és Mágocsy-Dietz Sándor huszonharmadmagukkal tanulnak a hallei mezőgazdasági intézetben. Dicséretes, hogy ott találtuk őket, ahol megismerkedtünk. A tudni-vágyás nemes érzése vezette oda ezt a két derék magyar fiút s nincs okunk restelleni, hogy a véletlen nyilvános elismeréshez juttatja buzgalmaikat.

Egyik a kettő közül bizalmasan bevallotta, hogy a magyaróvári akadémia semmiben sem áll mögötte a hallei híres főiskolának, mert — igaz — van itt sok jeles professzor, de van ám Óváron is. Ezt a bizalmas vallomást szintén jól esett hallani. Annál jobban, minél többen vannak külföldön járó hazánkiai közt, akik ide-künn rózsaszínű szemüvegen néznek, otthon aztán mindent kicsinyelnek. Nálunk szerényebb a keret, mint itt, ahol a tudomány embereit jobban kitüntetik; de azért mi sem szűkölködünk jó professzorokban, ha nem is hívják őket titkos tanácsosoknak s nem is honoráljuk őket úgy, mint a gazdag és praktikus német.

Mezőgazdasági szövetkezés Angliában.

(Than Albin, a m. kir. földmívelésügyi miniszter londoni gazdasági szaktudósítójának jelentése.)

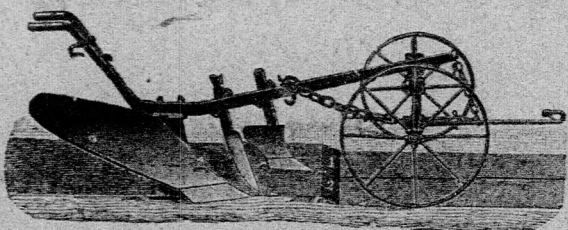
Anglia rendkívül kifejlett ipara és kereskedelme hozza magával, hogy az összeműködésen alapuló szövetkezeti egyesülés oly nagyon ki van a szigetországban fejlődve. Összevéve a

mezőgazdasági, fogyasztási, különféle termelési, hitel-, biztosítási, orvosi segély-, muakás- stb. stb. szövetkezeteket, melyek az értékesítés, ipar és mezőgazdaság számtalan ágazatában megszámlálhatatlan mennyiségben és formában működnek, a statisztikai adatok szerint Anglia — érve ezalatt a szorosán vett Angolországot Wales tartományával, Skóciát és Irhont — mutatja fel a legtöbb szövetkezetet a többi országokkal szemben. Jelentős szerepet visznek ezen szövetkezetek közt a tisztán mezőgazdasági jellegű és ezekkel rokon szövetkezetek, valamint ugyancsak ezek szervezetei, bár a mezőgazdasági szövetkezetek egyrésze — az International Cooperative Alliance egyik legutóbbi közleménye szerint — hivatalosan nincsenek bejegyezve s így a hivatalos adatokba sincsenek felvéve. Ugyancsak a fentemlített közlemény szerint a mezőgazdasági szövetkezeti ügy lassan fejlődött a mai magaslatra, bár csaknem 40 éves multra tekinthet vissza. Ezen lassu fejlődésnek oka az állami segély hiánya és az angol gazda rendkívül maradi gondolkozásmódja s bizalmatlanságában keresendő. A fejlődés erőteljesen tulajdonképpen csak a 90-es évek elején kezdődik Sir Horace Plunkett ir- képviselőnek működésével Irországhon, honnan e fejlődés a későbbi években átszármasztott Angolországra és Skóciára, mely utóbbi országok e téren leghívebb követőivé váltak Irhonnak.

Irish Agricultural Organisation Society. A törekvéstől vezetettve, hogy a londoni s egyéb angol piacokat a máris annyira teret foglalt dán szövetkezeti mezőgazdasági termékek elől a belföldi termelésnek biztosítsa, Sir H. Plunkett faluról-falura járva szövetkezésre hívta fel az ir gazdákat. Fáradozásainak eredménye az Irish Agricultural Organisation Society megalapítása volt 1894-ben, melynek azóta is elnöke s a mezőgazdasági szövetkezeti ügy ez idő szerint is lelkes szervezője. Célja ez egyesületnek az ir gazdákat az együttműködés elve alapján szövetkezetekben egyesíteni, különösen oly vidékeken, hol a viszonyok olyanok, hogy egyesülés folytán a termelés kiterjeszhető vagy megtakarítások vihetőek keresztül a termelés, eladás és vétel terén.

E célból az egyesület a mezőgazdaság különböző ágazataiban kiképzett szervezőket tartkik a vidéken szervezik a gazdák közt a szövetkezeteket, felolvasásokat tartanak, alapszabályokat dolgoznak ki s befolyásolják a létesített szövetkezet tagjainak mezőgazdasági termelését is. Ez által a szövetkezeti tagok terményei egyöntetűvé válnak, ami megkönnyíti azok értékesítését vagy feldolgozását. Az egyesületnek alapszabályai szerint kétféle tagjai vannak: szövetkezet-tagok és egyéni tagok, melyek közül az utóbbiak olyanokból állanak, kik az egyesület céljaival rokonszenveznek és az £ 1 tagsági díjat lefizetik. Ez utóbbi tagoknak nincsen szavazati joguk a közgyűlésen de részesülnek az egyesület által nyújtott előnyökben. Érdekeiket az egyesület felkarolja, gazdasági üzeme tekintetében tanácsokkal látja el, stb. stb. Az egyesület azután ellenőrzi és irányítja a létesített szövetkezeteket, melyek az egyesület tagjaivá válnak egy £ 1-os részvény megváltása és évi tagsági díj fizetése

BÄCHER RUDOLF, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

MAGYARORSZAGI VEZÉRKÉPVISELŐ
SZÜCS ZSIGMOND.

Ajánlja legjobb anyagból készült, tökéletes szerkezetű

Egy- és többvasu egyetemes aczélekeit,

Aczélboronáit,

Burgonyakiszántóit,

Rögtörő hengereit,

Répakiszántóit,

Cultivátorait,

TÁRCSÁS BORONÁIT. ♦♦ CAMPBELL-rendszerű ALTALAJTÖMÖRÍTŐIT.

♦♦ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgál. ♦♦

állatot értékesített összesen £ 17,459 értékben. Az árverési telep költségeinek levonása után az árverési díjakból fennmaradt összeg, mely 1905-ben £ 100-ot tett ki, a tagok közt felosztásra került. A tejszövetkezetek kizárólag csak tejértékesítéssel foglalkoznak s jobbra nagyobb városokat látnak el tejjel. A telepítési szövetkezetek ezéjja birtokokat vásárolni vagy bérbevenni s azokat kis parcellákban albérletbe adni. A bérbevevő birtokért a szövetkezet felelős a tulajdonossal szemben, másrészt pedig ellenőrzi az albérletet. A Small Holdings és Allotments Act, mely f. é. január 1-én lépett életbe, az Agricultural Organisation Societynek ily szövetkezetek alakításának előmozdítása ezéjából bizonyos körülmények közt államsegélyt biztosít.

Scottish Agricultural Organisation Society. Skócia mezőgazdasági szövetkezeti szervezkedéséről még ezidőszert általában kevés említhető, minthogy ez a legújabb keletű a brit szigetek országainak hasonló mozgalmi között és még a fejlődés kezdetén van. 1905-ben alakult a Scottish Agricultural Organisation Society Edinburgh-ban, melynek elnöke M. Douglas Esq. s mely csak olyan propagatív testület, mint az ir és angol Organisation Society. A szövetkezés előnyeit ismertető röpiratokat terjeszt s gyűléseket rendez a skót gazdák közt, hogy őket a szövetkezés eszméjének megnyerje. Az egyesület Skócia északi tengerparti vidékének különleges viszonyaira való tekintettel Highland Branch név alatt külön főkegyesületet létesített Anglia e legészakibb pontján. E zord éghajlatu, hegyes vidéken a mezőgazdaság, mely leginkább állattenyésztésből áll, a szövetkezés terén a különleges helyi viszonyok tekintetbe vételét tette kivanatosá. E főkegyesület székhelye Inverness, Skócia egyik északi kikötővárosa. Három évi működése alatt az egyesületnek sikerült Skócia területén 23 mezőgazdasági szövetkezetet szerveznie, melyek két tej- és két baromfiszövetkezet kivételével mind értékesítési és beszerzési szövetkezetek. Az egyesület utóbbi időben különös gondot fordít hitelszövetkezetek szervezésére, ezek közül azonban még egy sem kezdte meg működését.

Az elmúlt 1908. évben Sir H. Plunkett, az ir szövetkezeti ügy szervezője felvetette az eszmét, hogy a brit szigetek három országának szövetkezeti központi szervezeteik útján egy közös brit szövetségben egyesüljenek, mely eszme előreláthatólag a legközelebbi időben meg is fog valósulni. A brit szövetség a terveket szerint úgy propagatív, mint gyakorlati irányban fog működni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal 1779
Sulyosbódó államterhek	1779
Állami akció a tokaji borok érdekében	1780
Elektrokultúra	1785
Mezőgazdasági szövetkezés Angliában	1786
Tárcza.	
A népboldogítók	1780
Külföldi szemle	1782

Levelészekrény	Oldal 1784
Irodalom	1785
Vegyesek	1788
Beiratások az állatorvosi főiskolába. — Ifjúsági mozgalmak. — Parcellázás Bugacpusztán. — A hevesmegyei kisközségek és a „Magyar Gazdaszövetség”. — A székely közlegelők felszabadítása. — A Magyar Földhitelintézet falkolapályzata. — Mezőgazdasági muzeum a külföldön. — Csukorgyár Nagyváradon. — Szövetkezeti eredmények Németországban. — A közös vamtérlet vaj-behozatala. — Rézkénpor a szőlőbetegségek elleni védekezésben. — Méhészeti előadások. — Apró hírek. — Országos állatvadások.	1790
Kereskedelem, tőzsde	1790
Szerkesztői üzenetek	1791

Beiratások az állatorvosi főiskolába. A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a beiratkozások az 1909/1910. tanévre szeptember hó 1—8-ig bezárólag fognak megtartatni. Szeptember hó 9—15-ig írásbeli kérvényre a beiratkozást a főiskola tanártestülete engedélyezheti. Ezen határidőn túl október hó 1-ig csak a földmivélsügyi miniszter adhat engedélyt a beiratkozásra. Október hó 1-én túl utólagos beiratkozási engedély nem adatik. A beiratkozás kizárólag csak gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. A beiratkozási tanfolyam négy évig tart, okleveles gazdászok azonban, ha érettségi bizonyítványuk is van, három év alatt is elvégezhetik. A beiratási díj félévénként 5 K., a tandíj félévénként 30 K. Tandíjmentességet vagy állami ösztöndíj engedélyezését kérő folyamodványok külön-külön, az érettségi bizonyítvány csatolása mellett, a földmivélsügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságához czimezve, a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában nyújthatók be. A tanév elején tartandó szigorlatokra a következő napokon lehet jelentkezni: előszigorlatra szeptember hó 2-án; első szigorlatra szeptember 3-án; 2-ik szigorlatra pedig szeptember hó 4-én.

Ifjúsági mozgalmak. A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémiai hallgatók gazdasági egyléte július hó 20-án tartotta záró közgyűlését. A tisztikar lemondása után a jövő évi elnök és főjegyző megválasztása következett. Elnöknek Koch Rudolf, főjegyzőnek Németh Béla gazdasági akadémiai hallgatókat választották meg. A pályakérdéseket bíráló-bizottság ítélete szerint a beérkezett pályaműveknek a pályadíj kiadható nem volt. Az új pályakérdések czimeit az októberi közgyűlés után fogja közölni az egyesület.

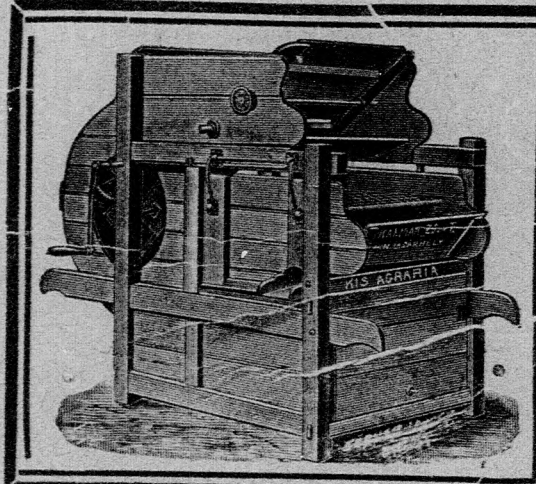
Parcellázás Bugacpusztán. Kenéz Zoltán, a Kecskeméti Gazdasági Egyesület volt agilis titkára, nemrég ismertette lapunkban Bugacpusztát és az ottani juhászéletet leírásban és eredeti fölvételek után készült képekben. Most az a hír jön Kecskemétről, hogy a híres bugaczi pusztát parcellázás és belterjesebb gazdálkodás alá veszik. Kecskemét város törvényhatósági bizottsága már ez évi április havi közgyűlésén elhatározta, hogy a 21,220 katasztrális holdnyi Bugacpusztát, melyet ezideig házilag kezelt, jövedelmezőbbé tétel végett részben örök áron eladja, részben haszonbérben adja

ki. Egyelőre a birtokból augusztus hó első felében 12,000 hold szántónak és 3—400 holdnyi szőlőnek való földet, 25—50 holdas parcellákban is örök áron elad és a vételár 6 százalékos kamattal, vagy amortizációs alapon 30—40 év alatt törleszhető. Ugyancsak Bugacson 1600 katasztrális hold földet haszonbérbe adnak. Az így származó jövedelemszaporulatot részben a tisztviselők fizetésének fedezésére fordítják a nagy drágaság ellensúlyozására.

A hevesmegyei kisközségek és a „Magyar Gazdaszövetség”. A Heves vármegye területén lakó magyar kisközségek belátva a szervezkedésben rejlő erő fontosságát, még május hó folyamán Füzesabonyban érkekezletre gyűltek össze, ahol kimondták, hogy szervezetbe tömörülnek, melynek módzatai előkészítésére bizottságot választottak Ragó Fauszt elnöke alatt. A szervező-bizottság átérve a reábizott feladat fontosságát, kimondta, hogy a „Magyar Gazdaszövetség” kötelékében alakítandó gazdakörök keretében öhajítja és kívánja a hevesvármegyei kisközségek szervezkedését keresztülvinni. Flósz István és Krisztián Imre lelkes felszólalásai után a szervező-bizottság ilyen értelemben határozott is és megbizta az elnökséget, hogy lépjen a „Magyar Gazdaszövetség” igazgatóságával érintkezésbe, hogy a szövetség vegye kezébe Heves vármegye területén a kisközségek szervezkedésének ügyét s egy vármegyei központ körül tömörítse a létesítendő gazdaköröket. Ugyanezen szervező-bizottsági értekezleten Krisztián Imre indítványára elhatározta a hevesmegyei országgyűlési képviselőket felkérni a szervezési munkák hathatós támogatására. A „Magyar Gazdaszövetség”-hez most érkezett meg a hevesmegyei kisközségek lelkes hangu felkérése a gazdakörök alakítása érdekében, melyre vonatkozólag megtörténtek az intézkedések, hogy a hevesmegyei kisközségek öhajítása teljesüljön, amennyiben a „Magyar Gazdaszövetség”, a legszorgosabb nyári mezőgazdasági munkák befejezése után, a gazdakörök alakítása s az ezekkel kapcsolatos altruistikus gazdatársadalmi alakítások szervezése érdekében Heves vármegye területén a legintenzívebb munkát veszi fel, mely iránt úgy az ottani szervezkedni vágyó kisközségek vezetőivel, mint az ügy előmozdítására hivatott tényezőkkel megkezdte a tárgyalásokat.

A székely közlegelők felszabadítása. Évek óta küzd a székelység a legelőterületeknek erdei tilalom alól való felszabadítása érdekében. Ezért a földmivélsügyi miniszter bizottságot küldött ki a helyszínére, melynek az a ezéjja, hogy a székely gazdák kívánalmi kielégítést nyerjenek. A bizottság első feladata a sérelmek és panaszok megvizsgálása volt, de egyúttal véleményt kellett mondani a legelők ezéjaira kijelölt területek alkalmas volta felett is. Háromszék vármegyében a bizottság már befejezte vizsgálatát és a véleményt, melytől a miniszter a döntést magának fenntartotta, már legközelebb felterjesztik a földmivélsügyi kormányhoz.

A Magyar Földhitelintézet falkolapályzata. A Magyar Földhitelintézet által a községi falkolákat kezelő tanítók és gyümölcsfatermesztést oktató községi kertészek részére a gyümölcsfatermesztés terjesztése körül szerzett

Minden gazdaságban : Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű
nélkülözhetetlenek. : és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Rzévi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

Kalmár Zs. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselet.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váczi-körút 32.

hó első felé-
400 holdnyi
as parcellá-
lár 6 szaza-
apon 30—40
gaczon 1600
e adnak. Az
részben a
fordítják a

érdemek megjutalmazására az 1908. évre ki-
tűzött 21 jutalomdíjat a földmivelésügyi minisz-
ter által összehívott bizottság a következőknek
ítélte oda: A 600 koronás I. díjat Nagy János
Vince vonyarczvashegyi, a 400 koronás II.
díjakat pedig Sztóia János orlái és Kormos
János málnapataki tanítóknak, ezenkívül 18
tanító, illetve gazdasági szaktanító részesült
200 koronás III-ik díjban.

Mezőgazdasági muzeum a külföldön ug-
szólván sehol sincsen, a mi budapesti mező-
gazdasági muzeumunk első a kontinensen.
Csodájára is jár a külföld és ma már többé-
kevésbé minden állam foglalkozik egy külön
mezőgazdasági muzeum létesítésének tervével.
Németországban nemrégben folyt le Arnsherg-
ben egy kerületi művelődéstörténeti kiállítás,
melynek keretében a mezőgazdaság köréből
számos a használatból már kivont, kezdetleges
szerkezetű eszköz és gép is bemutatásra került.
A kiállítás bezárása után a kormány hozzájárulá-
sával a kerület előjárósága elhatározta, hogy az
összegyűjtött gazdasági vonatkozású tárgyakat,
mint szalmacsépeket, hadarókat, tejgazdasági
eszközöket, stb. egy külön e célra építendő
muzeumban fogja elhelyezni és a muzeum
gyarapításáról továbbra gondoskodni fog. A
muzeum Arnsherg város melletti erdőben épülne
és egy ó-német nagyobb parasztház mintájára
készülne. Ugyanily muzeum Dortmund mellett
is most van alakulóban.

Cukorgyár Nagyváradon. Tóth István
biharmegyei birtokos és több birtokos társa
Nagyváradon, vagy annak tőzsomszédságában
cukorgyárat óhajtanak alapítani. Tervezetüket
a Biharmergyei Gazdasági Egyesület is magáévá
tette és széleskörű mozgalmat indított a gaz-
dák körében a gyár részére szükséges cukor-
répatermesztés biztosítása érdekében. A gyár
létesítéséhez mintegy 7000 hold termőterület
kell, melyet a gazdáknak szerződés útján kell
biztosítaniok 8 évre. Tekintettel arra, hogy az
alapítók igen előnyös szerződést kínáltak a
gazdáknak a cukorrépáért, métermázsánként
2 kor. 10 fillért, a szükséges terület még ez év
őszén biztosítva leend.

**Szövetkezeti eredmények Németország-
ban.** A Németországi Szövetkezetek Szövet-
sége most adta ki 1908. évről szóló jelentését,
melyből az eredményes munkálkodás képe
látható. Legnagyobb a számuk a *hitelszövetke-
zetek*nek (11,669 a szövetséghez tartozó és 1767
a szövetségen kívüli), melyeknek üzletükéje az
1908. év végén a két milliárd márkát már
felülhaladta. Németország mezőgazdasági hitel-
szövetkezetei az 1908. év végén mintegy 1800
millió márká takarékbetétet kezeltek, ami
szociálpolitikai szempontból annál jelentő-
sebb, mert ez az összeg a kis és legkisebb
falusi betevők márkás és filléres betétjeiből
gyülemlett föl. Ezen hitelszövetkezetek első-
sorban a falusi lakosság személyhitelének szol-
gálnak s ilyen czímen az 1908. évben mint-
egy 1650 millió márkát kölcsönöztek ki. Ezt a
kölcsönzött összeget körülbelül egy millió
szövetkezeti tag vette igénybe. A szövetkezeti
közös beszerzés is nagyobb számszerű ered-
ményeket mutat, így a múlt év folyamán 200

millió márkán felüli összeget képviselnek azok
a mezőgazdasági szükségleti cikkek, amelye-
ket a német gazdák szövetkezeti uton szerez-
tek be. Meg kell jegyezni, hogy ilyen beszer-
zésekkel a hitelszövetkezetek is foglalkoznak.

A közös vámterület vajbehozatala. A magyar
és osztrák közös vámterület, dacára szépen
fejlődő állattenyésztésének és folyton fokozódó
vajtermelésének, még mindig jelentékeny mennyi-
ségi *külföldi vajat* hoz be és különösen szomorú
jelenség, hogy ez a vajbehozatal nem csökken,
sőt fokozódik. A közös vámterület vajbehozatala
az 1907. és 1908. években következőleg alakult:

	1907.	1908.
Dániából	33,000 kg.	106,400 kg.
Németországból	39,000 "	42,500 "
Hollandiából	38,100 "	28,900 "
Oroszországból	35,100 "	28,300 "
Törökországból	800 "	300 "
Svájcából	700 "	" "
Olaszországból	22,100 "	18,800 "
Franciaországból	100 "	" "
Romániából	1,700 "	500 "
Más államokból	700 "	" "
Összesen	171,300 kg.	225,700 kg.

Vajbehozatalunk tehát 1908-ban 54,400 kg-
mal volt több, mint 1907-ben. Különösen erősen
emelkedett vajbehozatalunk Dániából, ahol a
behozatali többlet az előző évhez képest 73,000
kg. volt, vagyis több mint 200%-al emelkedett
vajimportunk onnan. Utána még Németország-
ból való vajbehozatalunk emelkedett jelentéke-
nyebben, 3500 kg.-mal. Ekimutatás megdöbbentő,
mert a közös vámterület egyáltalában nem
szorulna vajbehozatalra, sőt vajtermelésünk
folyton fokozható. Hogy a vajbehozatal mégis
ily nagyarányú és nem hogy csökkenést, de
emelkedést tüntet fel, annak oka talán vaj-
értékesítésünk szervezetienségében keresendő.

Rézkénpor a szőlőbetegségek elleni védekezés-
ben. Az ideai szokatlan nagymérvű peronoszpóra
fűrtbántalom ellen egyedüli hatásos eljárás a
rézkénporral való porozás. Ezen művelet a per-
noszpórával inficziált fűrtökön nemcsak az egész-
séges bogvókat óvja meg, de egyben preventív
védekezést is képez az oidium ellen, mely beteg-
ség a melegebb napok beálltával, augusztus kö-
zepén, okvetlen fellép és pusztításokat végez a
szőlőkben, a nem kénporozott fűrtökön. A réz-
kénpor házilagos előállítására czéljából a rézgálicot
előzetesen rézüstben, szabad tűzön ki kell hevít-
teni, vagyis kiizzított rézgálicot kell belőle elő-
állítani és ezután 80 kilogramm kénporra 8—9
kilogramm kiizzított rézgálicot kell lemérni és
vele jól összekeveríteni, amire még 8—10 kg.
száraz porrá oltott meszet kell keverni és jó
lisztessé összekeveríteni. A rézkénpornak a per-
noszpóra elleni hatása annak rézgálictartalmá-
tól függ. A kereskedelemben előfordul egy hazai
gyártmányú rézkénpor, mely 8—9 százalék réz-
gálicot tartalmaz és egy olasz gyártmányú
Zolfo ramato, vagy Zolfo sulfurico, melyben
csak 3—5 százalék rézgálic van. Ezenkívül elő-
fordulnak oly gyártmányok is, melyek kréport,
gipszet és más értéktelen alkatrészeket tartal-
maznak, tehát hamisítva vannak. Jól teszik ezért
a szőlőgazdák, ha a vásárolt rézkénporból, vagy
más védekező szerből — gyanu esetén — min-
tákat küldenek be az ampelológiai intézetnek
(Budapest, Debrői-ut), mely ezeknek vegyi vizs-
gálatait díjmentesen végzi.

Méhészeti előadások. Az állami méhészeti szak-
tanítók folyó évi szeptember hónapban az alább
megnevezett napokon és helyeken tartják elő-
adásait: 1. *Pataki Béla* második kerületi, székhelye
Pápa: 4-én Bicskén, 5-én Alesuton, 6-án
Lovasberényen, 7-én Pátkán, 8-án Pákozdon,
9-én Várpalotán, 10-én Sárkeresztúron, 11-én
Szentgotán, 12-én Sárbogáton, 13-án Czecezen,
14-én Vajtán, 15-én Nagydorogon, 16-án Kaj-
dácson, 17-én Tolnában, 18-án Mőzson, 19-én Szek-
szárdon, 20-án Ócsényen, 21-én Kaposmérőn,
22-én Ardason, 23-án Nagason, 24-én Siófokon,
25-én Herendpusztán, 26-án Szentgálon, 27-én
Ajtkán, 28-án Devecseren, 29-én Somlyóvásár-
helyen, 30-án Tüskeváron. 2. *Valló János* harm-
adik kerületi, székhelye Pozsony (2. vinczellér-
iskola): 6-án Zólyomban, 7-én Gyeván, 9-én
Nagyszalatnyán, 10-én Garamszegen, 11-én Besz-
terezbányán, 13-án Zólyomlipesén, 14-én Mező-
közön, 15-én Alsószabadiban, 16-án Breznó-
bányán, 17-én Erdőközön. 3. *Rózsa János*
negyedik kerületi, székhelye Sárospatak: 13-án
Szerencsen, 14-én Legyesbényén, 15-én Megya-
szón, 16-án Kisdobszán, 17-én Csálanoson,
18-án Gesztelyen, 21-én Szentistvánon, 22-én
Szepesolaszán, 23-án Szepeshelyen, 24-én Iglón.
Forgyách Lajos ötödik kerületi, székhelye Arad:
9-én Ujpanaton, 10-én Ujfazekasvarsándon, 11-én
Székudvaron a gazdasági ismétlő iskolánál, 13-án
Csabán a gazdasági ismétlő iskolánál, 14-én
Ajtásfalván, 15-én Gyulavarsándon, 16-án Dénes-
majoron, 17-én Vadászon, 20-án Csabacsüdön.
5. *Tóth János* hatodik kerületi, székhelye Nagy-
enyed: 14-én Magyarbeczén, 15-én Lőrinczréven,
16-án Magyarapudon, 17-én Magyarigenben,
18-án Metesden, 20. és 21-én Déván az állami
tanítóképezdénél, 22-én Csernakeresztúron, 23-án
Algyógyon a földmivessziskolánál, 24-én Tartarián,
25-én Balázsfalván a gör. kel. román tanító-
képezdénél, 27-én Szépmezőn, 28-án Szentbene-
deken, 29-én Magyarfőrdőn. 6. *Nagy János* he-
tedik kerületi, székhelye Kolozsvár: 9. és 10-én
Szentkeresztbányán, 10-én Csiksomlyón, 12-én
Gyergyócsomafalván, 13-án délelőtti Csikborsován,
déltűn Csikosicsón, 14-én d. e. Csikszentléken,
déltűn Csikszentesen, 15-én Csiksekefalván,
16-án Oltszemen, 17-én d. e. Fotosmartonon,
déltűn Szentivánlőrőfalván, 18-án d. e. Sepsis-
besenyőn, déltűn Albison, 19-én délelőtti Felső-
csernátomban, déltűn Futásfalván, 20-án Torján.

Apró hírek. Lódiázások Abaujtona vármegyében.
Az Abaujtonavármegyei Gazdasági Egyesület
folyó évi augusztus hó 29-én *Encsen* szeptember
hó 5-én *Kassán* és szeptember hó 8-án *Szepesiben*
lőtenyésztési jutalomdíjosztást rendez, amelyen
1—5 éves kanczák és kanczacsikók között 3000
kor. díj fog szétosztatni. Bővebb felvilágosítás
szerezhető a gazdasági egyesület titkári hivatalá-
nál *Kassán*.

A viandottenyésztés Magyarországon. Lovrin-
ban megalakították a „Fehér Viandottenyésztők
Országos Egyesületét”. Az alakuló gyűlésen 22
tenyésztő vett részt, akik elfogadván az alap-
szabályokat, megalakították az egyesület tiszti-
karát. Elnök lett: *Potchen* Jakab Lovrin, al-
elnökök: *Schmidt* Egyed és *Bászel* Elek, titkár
pedig *Schmidt* Gáspár állatorvos.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű
országos állatvásárok a hatóságoktól beérkezett
jelentések szerint augusztus és szeptember havá-
ban a következő helyeken tartatnak meg:

Homonnán augusztus 11-én. A legnagyobb fel-
hajtás remélhető t. szarvasmarhából. *Tavalyi*
felhajtás és eladás t. szarvasmarhából 1585—577,
lőből 219—45.

Mindenféle gazdasági magot legmagasabb áron vásárlók. Jelenleg különösen:

Őszi borsót

Őszi bükkönyt

szőszös bükkönyt

Őszi árpat

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

kerkezeti
megfelelő
k
hely
viselet.
ksége

Érskegyháza augusztus 16-án. A legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából. Tavalgyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 674-383, lóól 265-128, juhból 160-160, sertésből 80-50.

Pápan augusztus 17-én. A legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából. Tavalgyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 1864-933, lóól 941-306, sertésből 1292-617.

Sziksón szeptember 5-6-án. A legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából, lóól és sertésből. Tavalgyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 8024-3895, lóól 1256-342, juhból 4255-2640, sertésből 1491-1052.

Nyiregyháza szeptember 6-án. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1362-1009, lóól 1089-413, juhból 308-74, sertésből 836-433 darab.

Ungváron szeptember 6-7-én. A legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából és lóól. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 2700-922, lóól 568-135.

Tordán szeptember 6-7-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 8960-1913, lóól 568-235.

Nagyszébenben szeptember hó 13-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóól és juhból. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 13,790-2518, lóól 3600-490, juhból 2500-1941.

Mohácson szeptember hó 13-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóól és sertésből. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1722-641, lóól 1360-145.

Bánffybanadon szeptember 20-21-én. A legnagyobb felhajtás remélhető m. szarvasmarhából, lóól és sertésből. Tavalgyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 4299-3327, lóól 300-160, juhból 1120-640.

Magyarlápán szeptember hó 26-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóól és juhból. Tavalgyi felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 3600-1338, lóól 700-195.

Pécsett szeptember 27-én. A legnagyobb felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1510-593, lóól 1310-105.

Szatmáron szeptember hó 28-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és sertésből. Tavalgyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1640-1063, lóól 747-235, juhból 3600-1146, sertésből 2445-1525.

„Köztelek Olcsó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olcsó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakirói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60-100 füzetből fog állani. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1-12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olcsó Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, amelyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre, a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya. Irta: Cserháti Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta Kovácsy Béla. A gabonafélék természetése. 19 ábrával. Irta: Grabner Emil. Baromfitenyésztés. 36 ábrával. Irta: Hreblyay Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótvény alapján írta: Hollady Nándor. A jó pinceszagda. Irta: Pettenkoffer Sándor. Legközelebb megjelenik: A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkó István.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellékelt előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra. A nép vezetőit, a lelkészeket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb gazdák körében is ismertessék és előfizetőket gyűjtsenek a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra. A mellékelt megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lap kivágva, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

K. MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelenő „Köztelek Olcsó Könyvtára” 1909. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alanti címemre megküldeni.

Olvasható aláírás:

Lakóhely:

Utolsó posta:

NYILTTÉR. *)

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipőcei Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budófrakpart 8.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyálynak tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás állandóan meleg, száraz s a múlt heti helyi-közel jelentkezett csapadékot ismét meleg, száraz idő váltotta fel. Az eső használt, különösen a tengerinek.

Ami az üzleti viszonyokat illeti a külföldi piacokon a helyzet nem igen változott, az aratási munkákat

Nemzetközi gabonapiacz 1909. aug. 7-től 1909. aug. 11-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
		Effektív árak											Határidős árak				
Buza	10	29.10	—	81.—	82.50	80.68	22.40	20.62	—	21.76	20.87	Szept. Okt.	27.72 ³ 27.36	21.42 22.80 ²	26.04 25.72	22.18 22.33 ²	18.06 17.74 ²
	6	29.40	—	31.—	32.50	31.27	23.04	20.98	—	21.76	20.37	Szept. Okt.	27.84 ³ 27.44	22.11 23.46 ²	26.42 25.83	22.56 22.58 ²	18.54 19.16 ²
Rozs	10	19.65	—	20.80	22.80	22.42	15.86	—	—	—	14.83	Szept. Okt.	— 19.66	— —	20.90 20.60	15.98 15.88 ²	— —
	6	19.85	—	20.80	22.80	22.42	16.12	—	—	—	14.83	Szept. Okt.	— 19.76	— —	21.40 21.02	16.32 16.12 ²	— —
Zab	10	16.30	—	20.80	22.70	23.30	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	— 15.08	— —	19.16 18.92	— —	— —
	6	17.—	—	20.80	22.70	23.30	—	—	—	—	—	Szept. Okt.	— 15.14	— —	19.20 —	— —	— —
Tengeri	10	15.70	14.89	17.—	18.80	18.88	—	14.26	—	12.40	—	Szept. Okt.	14.02 ⁴ —	— —	— —	— —	12.66 —
	6	15.75	14.89	17.—	18.80	19.01	—	14.20	—	12.40	—	Szept. Okt.	— 15.12 ¹ 14.04 ⁴	— — —	— — —	— — —	12.46 — —
Árpa	10	15.60	—	19.90	—	23.60	—	—	—	—	—	Jegyzet: 1) Augusztus 2) Szept.—decz. 3) Április 4) Május	—	—	—	—	—
	6	15.80	—	—	—	23.60	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—

SZÉKELY SZÖVŐGYÁR ÉS HÁZI IPAR-VÁLLALAT, SEPSISZENTGYÖRGYÖN.

KÜLÖNLEGESSÉG:

Székely kettősdruill lenzsák

legjobb hazai nyersanyagból, tartóssága fejlemulhatatlan, kiválóan alkalmas gazdasági kezelésben.

ELSŐ MAGYAR VITORLAVÁSZON-, LEN- ÉS JUTAÁRUGYÁR, POZSONY.

GYARTMANYOK:

Mindenféle nyers és vízmentes ponyvák.

Vízmentes köpenyek. Sátrak. Munkás és hajduöltönyök. Nyers- és ruggantázott kendőtömlők. Itató- és tűzvédők stb. stb.

Megrendelési központ:

Klinger Henrik

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 11.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Oroszországban, Németországban, Franciaországban és a balkánmenti államokban befejezésük felé közelednek. Általánosságban a kínálat tekintetében tartózkodás észlelhető. Főleg Oroszország jelentkezik eladóként, ahol kitűnő a termés, a minőség igen szép, buzájuk súlyos. Romániában is előrehaladtak a cseplési munkálatok s szintén dicsekszik a buza jó minőségét. A termést a tavalyi 19 millió hl.-el szemben buzában 30 millióra becsülik. Németországban megkésték az aratási munkálatokkal a kedvezőtlen időjárási viszonyok folytán. Különösen roszszal vannak elmaradva. Erre való tekintettel orosz*aruban nagyobb mérvű vásárlások történtek. Franciaországban kedvezőbben alakultak az időjárási viszonyok.

A termésrel úgy a minőség, mint a mennyiséget illetőleg meg vannak elégedve. Ami a belföldi tizletmenetet illeti, a forgalom nem nagy méretű s a piacra kerülő tételek könnyen találnak elhelyezésre. A malmok szívesen vásárolnak és a heti vásárolt mennyiség körülbelül fél millió q-ra tehető. **Rosz** kevesebb figyelemben részesül.

Árpában a minőségek különbözőek, igen sok a sárga, barna színű áru.

Szörpében az üzlet még nem fejlődött ki.

Zabban csekély a forgalom, a minőségek különbözőek, sok a sárga, esőázott áru.

Tengeri azonnali szállításra gyenge érdeklődés mellett talál elhelyezésre. Mind nagyobb és nagyobb mennyiségek képezik állandó felmondás tárgyát. A kilátások új tengerire elég jók.

Az egyes gabonaneműekről, azok áráiról s az azokban végbenem változó okról napjelenésünkben számolunk be.

Napijelenés a gabonafőzsdéről.
1909. augusztus 10.

Buzában ma az árak 10—5 fillérrel olcsóbbodtak, amennyiben a malmok a vásárlásoknál csekélyebb vételkedvet tanúsítottak. A forgalom 20,000 méterházsára volt tehető.

Roszban az irányzat lanya, Budapesten 19:30 koronával fizették.

Árpában az üzlet most van kialakulóban, 16—17:50, 18—, 19—, 19:00 koronával fizetik aszerint, milyen a minőség.

Zabban az üzleti forgalom csekély. A kínálat eléggé megfelelő. Budapesten 15:70—8— koronával fizetik.

Tengeri árak csökkenő irányzatúak. Budapesten 15:40 koronával fizetik.

Kiadott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 29 K. 70 f., 100 mm. 80 k. 29 K. 20 f., 100 mm. 79:5 k. 29 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 29 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 29 K. — f., 750 mm. 78 k. 28 K. 50 f., 700 mm. 77 k. 28 K. 30 f. Pestvidéki: 700 mm. 77 k. 28 K. 10 f., 200 mm. 78:5 k. 28 K. 10 f., 100 mm. 77 k. 28 K. 60 f., 200 mm. 78:8 k. 28 K. 20 f., 100 mm. 76 k. 28 K. 20 f. Bácskai: 300 mm. 80:5 k. 29 K. 30 f., 3000 mm. 79 k. 29 K. — f., 100 mm. 77 k. 28 K. 50 f., 100 mm. 77:5 k. 28 K. 60 f., 100 mm. 76:8 k. 28 K. 40 f., 150 mm. 77 k. 28 K. 40 f., 200 mm. 76 k. 28 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 28 K. 50 f. Ókanizsai: 3000 mm. 76:5 k. 28 K. 50 f. Bányási: 1000 mm. 79:5 k. 29 K. — f. Fejérmegyei: 200 mm. 80:3 k. 29 K. 30 f., 500 mm. 79:5 k. 29 K. — f., 500 mm. 79:5 k. 29 K. — f. Szerémségi: 100 mm. 76:5 k. 27 K. 70 f., 930 mm. 76 k. 27 K. 70 f. Szerb: 300 mm. 79 k. 28 K. — f., 1000 mm. 78 k. 27 K. 70 f. aug., 3000 mm. 78 k. 27 K. 45 f. aug. Úszögvegi. Román: 600 mm. 78:5 k. 28 K. 20 f. **Rosz:** 100 mm. 19 K. 20 f., 400 mm. 19 K. 30 f. kpf. **Árpa:** 1200 mm. 14 K. 80 f. kpf., 500 mm. 14 K. 85 f. kpf., 200 mm. 14 K. 80 f. kpf. **Zab:** 100 mm. 15 K. — f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1909. októberre	27.20 K.
" 1910. áprilisra	27.50 "
Rosz 1909. októberre	19.58 "
" 1910. áprilisra	" "
Zab 1909. októberre	15.04 "
Tengeri 1909. augusztusra	15.20 "
" 1910. májusra	14. " "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1909. év augusztus hó 10-én. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 172 szekér réti széna, 111 szekér muhar, 333 szekér zsupszalma, 18 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 18 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbüköny, köles stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom igen élénk. Árak állérekben q-ként a következők: réti széna 680—920, muhar 640—810, zsupszalma 700—800, alomszalma 660—720, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 740—900, lóhere —, luczerna 640—840, köles —, sarju —, szalmacsicska 840—900. Összes kocsiszám 357. Összes súly 428.400 kg.

Czukorüzlet.

A nyers czukor prágai tőzsdei jegyzése: Ab Aussig ———— 24:30 K.

Szeanzüzet.

A szeanzüzetben e héten a forgalom változatlán élénk volt és a nagyobb fedezési vételkedv folytán a szeanz-árak —50—1 kor. drágábban zárulnak ugy azonnali, mint későbbi szállításra.

Elkelt finomított szeanz adózva nagyban 174—174:50 koronáig, adózatlanul 55—55:50 K.-ig azonnali és későbbi szállításra. Vidéki szeanzgyárak szintén magasabb árakat jegyeznek.

Élesztőszeanz adózva 172:50—172:75 K., adózatlanul 53:50—53:75 K.-ig kelt el élénk vételkedv mellett.

Denaturált szeanz nagyban hordóval együtt 48—48:50 K.-ig kelt kötésre.

Mezőgazdasági szeanzgyárak részéről kontingens nyersszeanz ab termelő állomás 49 koronáig kelt el fix árban és 250 K. jegyzésen alól augusztusi szállításra. Új termelési időszakban szállítva 3 K. jegyzésen alól történt több eladás.

Budapesten a kontingens nyersszeanz ára 51:50—52:50 K. Bőcsben szintén szilárd az irányzat és kontingens nyersszeanz 55—55:40 K. jegyeztek.

Budapesti jegyzés

	nagyban
	koronákban
Kontingens nyersszeanz	51.50—52.50
Finomított szeanz adózva	174—175—
" adózatlan	55—56—
Élesztőszeanz adózva	172.50—172.75
" adózatlan	53.50—53.75
Nyersszeanz adózva	172—173—
Denaturált szeanz	48.25—48.50

(Az adózott szeanz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Liszt őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete értéktakarmány-összefoglaló jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A malmok teljes üzemmel dolgoznak és megrendelésekkel elég jól elvannak látva, a fogyasztás nem nagy érdeklődést tanúsít. Az árak 40—50 fillérrel csökkentek.

A fővárosi malmok átlagos buzaeliszti jegyzése 100 kg.-ként Budapesten, elegysúlyú tisztasulyként, szákosztul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	45—	44—	43—	42—	41.20	40.40	38—	36—
	7 1/2	7 3/4	8					
	34—	30—	15.20					

Rozslistárak:

Szám:	O.	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	32.60	31.60	30.20	29.20	27.20	26.20	25.20

Korpa. A korpaárak lanyhák, miután a malmok készleteiken tudni igyekeznek. A legutóbbi napok időjárási viszonyai használtak a takarmányeműek fejlődésének, ami szintén hozzájárult az árak csökkenéséhez.

A többi abraktakarmányok árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakományok vételként 100 kg.-ként.

Finom korpa 1909 augusztusi szállításra	11:90—12—
Goromba " " " " " " " " " " " "	11:90—12—
Finom korpa 1909 szept.—decz. szállításra	11:30—11:40
Goromba " " " " " " " " " " " "	11:60—11:70
Rozskorpa " " " " " " " " " " " "	12:50—12:60
Árpadara és árpadarozsa " " " " " " " " " " " "	13:50—14—
Derby melaszse ab Hatvan v. Pozsony " " " " " " " " " " " "	11:50—11:60
Száritott moslék zsák nélkül " " " " " " " " " " " "	14:30—14:50
Száritott répaszelet, " ab állomások " " " " " " " " " " " "	14:20—14:30
Szörpél 48—50% czukortart. hordó nélkül " " " " " " " " " " " "	9— 9:10
Malomkonkoly 1909 szept.—decz. szállításra " " " " " " " " " " " "	12:70—12:80
Budapesti gyári repcepegőgácsa 1909 júliusi szállításra " " " " " " " " " " " "	" " " "
Budapesti gyári repcepegőgácsa szept.—máj. szállításra " " " " " " " " " " " "	14:60—14:70

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élét 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	—	állérig
Óreg közép " 300—400 "	—	" "
Fiatál nehéz " 320 kg. felüli súly	140—142 "	" "
" közép " 250—300 kg.	142—144 "	" "
Fiatál könnyű " 350 kg.-ig	142—142 állérig	" "
Szerbiai nehéz " 280 kg. felüli	—	" "
" " 251—300 kg.-ig	—	" "
" " 240—260 kg.	—	" "
" " 240 kg. terjedő súlyban	—	" "
Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.		
A bizottsági elnöklet változatlán.		

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1909 augusztus hó 9.

Felhajtás összege:

Hízott marhában felhajtás	3277
Csontozni való marhában felhajtás	1209
Összesen	4486
Kiadatlan maradt	—

Minőség szerint:

Hízott marha	2739
Legelőmarha (Wiedev.)	17
Csontozni való	1209
Összesen	4486

Nem szerint:

Ókor	211
Bika	7
Tehén	610
Bivaly	568

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	78—84—84—86	72—77	52—70
Galicziai hízott ökör	88—90—92—96	74—84	—
Tarka hízott ökör	88—93—94—102	78—87	70—77
Bikák	80—80—80—82	—	—
Hízott tehén	56—84	—	—
Legelőmarha	50—76	—	—
Boszniai marha	40—62	—	—
Bivaly	30—48	—	—
Kisgazd. hízó ökör	54—84	—	—

Irányzat: a múlt héthez viszonyított kisebb felhajtás de jóval nagyobb keresletnél fogva élénk, prima minőség 1—2 K.-val, középminőség 2 K.-val, harmadrendű minőség 1—2 K.-val drágább. Legelő ökör, bika és csontosmarha 1—2 koronával, ugyszintén bivaly is 1—2 K.-val drágább.

Szerkesztői üzenetek.

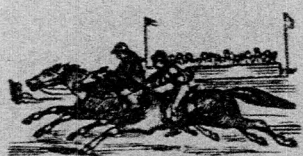
B. S. A sertés szívesen eszi a közvágóhídi friss vészt, mely azonban fertőzések kikerülése végett lehetőleg csak forralva etetendő. Értéke nagy fehérjetartalmában rejtik, mi miatt főleg csak süldőknek való, melyek 100 kg. élősúlyra s naponta 1 kg. vért kaphatnak, míg ellenben ha többet etetünk, vagy ha kifejlődött sertéseknek adunk, akkor már csak keményítőértéke arányában képes használni, vagyis 100 kg. vér körülbelül annyira, mint 25 kg. árpadara. Cs. L.

Meinl Gyula
Budapest,
IV. Kossuth Lajos utca!

Kávészőrtő behozatal = téa behozatal = kakaó és csokoládé.

Posta-küldemények Magyar-ország minden helységébe. Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Budapesti

Lóversenyek.

1909 augusztus 14., 15., 17., 20., 22., 24., 26., 28., 29. és 31. és szeptember 2., 4. és 5.

Kezdetük mindig délután 3 órakor.

Belépti jegy naponként:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	10 K.
I. " " hölgyeknek	6 K.
I. " " katonatiszteknek	6 K.
II. " " " " " " " " " " " "	3 K.
III. " " " " " " " " " " " "	2 K.
Állóhely a versenypálya közepén	60 f.

Az augusztusi 13 napra:

I. oszt. (Passepartout) uraknak	100 K.
I. " " " " " " " " " " " "	50 K.
I. " " " " " " " " " " " "	50 K.

A külön elkerített fogadási helyre a (bookmakerek körébe) belépti jegy mind a 13 napra 100 K. Augusztus 14-től 24-ig 60 K., augusztus 26-tól szeptember 5-ig 60 K.

E jegyek kaphatók a Magyar Lovaregylet irodájában (IV., Semmelweis-utca 17., II. emelet).

A totalisateuroktól azonban, mint eddig, úgy ezután is szabad a bemenet. — Villamosvasutak egész a helyszíni közlekednek. — **Frissítőhelyek minden osztályánál.** 3697

Bérletet keresünk

mintegy 1000 hold nagyságban, jöminőségű, mindent megtermő szántó talajt Nógrád vagy szomszédos vármegyékben őszi átvételre. Ajánlatok díjaztatnak. Cím: **Hoffmann Emil és Ödön,** Rárósmulyad, u. p. Nógrádszakál. 3680

62781/IV. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. méneshirtok 1909/10. évi mintegy 12000 q finom buza-korpa, 4000 q árpakorpa, 4000 q takarmányárpa, 500 q rozs, 5000 q zab és 400 q bab szükségletének biztosítása céljából **folyo év szeptember 15-én Mezőhegyesen,** a kishéri méneshirtok mintegy 12000 q zab és 6000 q finom buza-korpa szükségletének biztosítása céljából **folyo évi szeptember 21-én Kisbéren,** a bábolnai méneshirtok mintegy 4000 q zab, 4000 q finom buza-korpa, 1500 q melassze, 700 q szárított répaszelet, 700 q szeszgyári szárított tengeri moslék és 700 q repez-pogácsa szükségletének biztosítása céljából **folyo évi szeptember 23-án Bábolnán,** a fogarasi méneshirtok mintegy 600 q finom buza-korpa szükségletének biztosítása céljából **folyo évi szeptember 15-én Fogarason,** a gödöllői m. kir. koronauradalom mintegy 3500 q finom buza-korpa és 1500 q szörplé (melassze) takarmány szükségletének biztosítása céljából **folyo évi szeptember 20-án Gödöllőn,** végül a palánkai csikótelep mintegy 1800 q finom buza-korpa szükségletének biztosítása céljából **folyo évi szeptember 20-án Palánkán** illetőleg a csikótelep Béla-majorjában zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni, melyre az egy koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok, az említett záros határidőig közvetlenül nevezett birtokok igazgatóságához illetve intézőségéhez, az említett határnapok délelőtti 11 órájáig nyújtandók be. A versenytárgyaláson gazdák is résztvehetnek, legalább 100 q-ra teendő ajánlattal.

A részletes szállítási feltételek egy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgatónál (III. em. 121. sz.) mint az említett birtokok igazgatóságainál illetve intézőségénél megtekinthetők.

Budapest, 1909. évi július hó 31-én.

3687

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Ménés-eladás!

Gróf Pejácsovich Márk máriensfeldi gazdaságában eladásra kerül, ménés kibebítése folytán, **félvér anyakancza 8 darab, 2 éves csikó 13 darab, 1 éves csikó 8 darab, idei csikó 3 darab, egy telivér fedező mén.** Megtekinthetők bármikor; vasut, posta **Nasicza, Slavonia.** Kívánatra vasutállomásra kocsit küldetnek. Felvilágosítást ad **TÖRÖK ELEMÉR** urad. intéző. 3691

Siemens-féle drótüveg

különféle vastagságban és mérethben, sík és bordázott kivitelben. 1893 óta használatban, néhány ezer épületen vált be. **Szilárdsága felülmúlhatatlan.** Rem török, nem vakul, teljes biztonságot nyújt tűzveszély ellen. A 4-5 mm. vastag: műhelyablakok stb. céljára 6-7, egész 10 mm. vastag: mindenféle tetőfedéshez, 15 egész 30 mm. vastag: padozatok stb. céljaira használatos. Egyéb gyártmányaink: különféle palack, palackzár (emelő- és kengyel-szerkezetű), fedélcserep, padozatüveg, szabad. üveg fali téglá, üvegbetű czégtáblához, belga és köz. táblatüveg.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie, vorm. FRIEDRICH SIEMENS,
NEUSATTI, ELBOGEN KÖZELÉBEN (Csehországban).

3232 A gyár képviselője: **BOLGAR PAL,** Budapest, V., Aulich-utca 8. szám. Telefon.

Gazdasági

kenderkötteleket, gabonaszakokat, vízhatlan és nyers ponyvákat, hámsztrángot, lóköteféket, marha-kötelet, lóhálókat, hintaagyakat, tornaszereket és zsinókat elősmert kiváló minőségben, **legolcsóbb gyári árban** szállít bármely vasuti állomásig bérmentve

Radó Samu és Társa

kenderfonó-lpartelepe, Nagyvárad. 3682

Eladó 760 magyar holdas, szép fekvésű

birtok,

legjobb agyagföld, buzatermő, élő és holt felszereléssel, széna-, szalmakészlettel 270.000 koronáért, kedvező fizetési feltételekkel. Bővebbet „Zala 3694” jelige alatt a kiadóhivatalban. 3694

Régi pénz!!

Éremgyűjteményemből kimenelt főszeletű régi és **külföldi pénzeket** jutányos áron eladom. Erdélyi ökönek szivesen adok felvilágosítást. **PLOHN H. GYULA,** Budapest, VIII., Illés-u. 22/a., I. em. 4. Személyes értekezés: délután 1/21-1/22 és este 1/27-8 óráig.

Bérlet kerestetik

lehetőleg Dunán túl 1000—1500 holdig és 3000—5000 holdig, őszi átvételre.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

3101

Telefon 12-85.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat, levél-papírokat, borítékokat raktáron tart és egyéb

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos kivitelben készít

“PÁTRIA”

irod. váll. és nyomdai r.-t.
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Árjegyzékkel valamint költéséggel is készséggel szolgálunk.

Az országos állatkiallítás pavillonjain használatban volt új

Kazal-, gép-, szekér- és repczeponyvák 40% engedménnyel kaphatók.

NAGEL ADOLF, BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10.

Zsák- és ponyvakölcsönző-intézet, manilla, kézi kévekötő- és kötélgyártás. TELEFON: 36-92. Táviratozim: NAGELA.

Az OMGE. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabbán megjelent:

Die Bienenzucht in der Nusschale

Ein Leitfaden zum Unterrichte für Anfänger von

Dr. Eugen von Rodiczky

2. bővített kiadás, 20 ábrával

Ára 1 korona 20 fillér

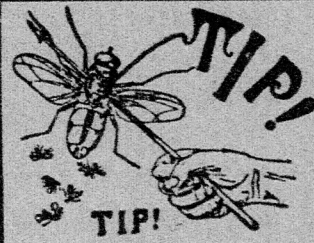
E kiváló mű két részre oszlik. Az első részben szerző a méh természetrajz adatait ismerteti, a második rész a tulajdonképeni tenyésztéssel foglalkozik és érdekesen, könnyen érthető módon adja elő az összes tudnivalókat. E könyv beszerzését különösen minden kezdő méhésznek a legmelegebben ajánlhatjuk.

"PÁTRIA" rész.-társaság könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Eladó birtok,

nagykátai határban, Pusztá-Egreskátán **212 m. hold föld**, mely áll 195 hold prima szántó, 5 hold szőlő és gyümölcsös, 12 hold legelő, egy urilak parkkal, magtár, cselédlakások, dohánypajták, kutak, vasutól kőuton 20 percz távolságra fekszik, köztött, fekete homoktalaj. Bővebb felvilágosítással szolgál **Kiss Mór** földbirtokos, **Ujkécskén.**

Hogy rendezzük be gazdaságunkat? Henssch Árpád "Gazdaságrendezés és közéleti" című munkája alapján írta: Berger Károly Lajos, m. kir. gazdasági akadémiai rendkívüli tanár. Javított és gazdasági számvittel bővített 3-ik kiadás. Ára fűzve 2 K 40 fillér. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

LÉGYPAPÍR

istállóban nélkülözhetetlen. Egy-egy légy papír 1000 legyet fog, mely nem dobandó el. Baromfinak kitűnő takarmány. 100 darab 4 korona.

DETSINYI FRIGYES, Budapest, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légy papírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom. **Wahl Ferencz** jár. állatorvos, Monor.

Eladó Budafokon 6000 hektoliter, 30-100 hektoliter nagyságu, kifogástalan, egészséges, tiszta

raktárhordó.

Megtekinthető **Engel-pinczében, Dunasor 20.**

≡ Szalmát ≡

1000-2000 métermázsát veszünk, Szendrő vasuti állomásra szállítva. Ajánlatok királykúti uradalom intézőségéhez intézendők, Királykút, Borsod megye.

MAGYAR KIRÁLYI VINCZELLÉRISKOLA IGAZGATÓSÁGA.

Pálinkaárverési hirdetmény.

A baraczkai állami szőlőtelep saját terméséből kétszer párolt pálinkái nyilvános árverésen eladatnak és pedig:

I. Szilvapálinka: 1907. évi 52%-os 709 liter, 1908. évi 56%-os 215 liter, 1909. évi 55%-os 3400 liter.

II. Törkölypálinka: 1907. évi 52%-os 1480 liter, 1908. évi 55%-os 207 liter.

A pálinkák vásár- és ünnepnapok kivételével a telep pinczejében megízlelhetők.

Árveréskor a kikiáltási ár 10% a bánatpénz gyanánt leteendő; a megvett termények vevő hordóiban az árverést követő 2 hét alatt elszállítandók, amjkor is a teljes vételár kifizetendő.

A megvett terményeket a telep saját fogataival díjmentesen szállítja Paulis vasutállomásra.

Az árverés a baraczkai állami szőlőtelep irodájában f. é. **augusztus 31-én d. e. 8 órakor** lesz megtartva.

Ménes, 1909 augusztus 6-án.

A m. kir. vinczellériskola igazgatósága.
JAUSZ OSZKÁR.

∴ BÉRLEVELEK ∴

(Szegődségi levelék) dbja ... 5 fill.

SZEGŐDSÉGI KÖNYVECSKÉR

darabja ... 10 fill.

Az új cselédtörvény alapján összeállítva. - Az 1908. nov. 1-én életbelépett cselédtörvények kivonatával.

ELBOCSÁJTÓ BIZONYÍTVÁNY

darabja ... 2 fill.

SZEGŐDSÉGI FŐKÖNYV

25 ives darabja ... 2.50 kor.

50 ives darabja ... 4.— kor.

100 ives darabja ... 7.— kor.

A fentieket állandóan raktáron tartjuk s azokból bármilyen mennyiséggel azonnal szolgálhatunk.

"PÁTRIA" irod. vállalat és nyomdái r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Csanádi székeskáptalan sági pusztájára keres egy

tehenészgazdát,

ki hasonló minőségben már több évig egy uradalomban szolgált. Kézpénzfizetés 320 kor, buza 14 mm., tengeri (szemes) 4 mm., tengeriföld 1 kat. hold, szalonna 50 kg., kőso 28 kg., sertéslegeltetés szaporulattal 2 db., 200 □-öi veteményes kert, 2 szobás lakás, konyha, kamra, közös padlás, szabad tüzelés.

Továbbá kerestetik

öt fejős legény,

övi bér: kézpénz 120 korona, buza 14 mm. szalonna 50 kg. kőso 28 kg., tengeriföld 1 kat. hold, 200 □-öi veteményes kert, 2 kocza legeltetése szaporulattal, külön szoba, konyha, kamra és közös padlás, szabad tüzelés.

Folyamodók kérvényüket bizonyítványsikkal **uradalmi főtiszttség,** Temesség címre küldjék be. 3636

A zágrábi érsekség billédi uradalma elad az őszi vetéshez, korán érő, 82 kgr. nehéz

bánati vetőmag-buzát

50 kgr.-ként 16 koronáért, loco Billéd. Egy zsák 1 koronával lesz számítva. Ezen buza különösen sikertartalma és aczélossága által van kitüntetve és a magyarországi gőzmalmok igen kedvelik. Az 1900. évi párisi világkiállításon ezen buza ezüst éremmel lett kitüntetve. Minta kívánság szerint ingyen lesz küldve.

A zágrábi érsekség billédi uradalma.

3684

(Utánnomat nem díjazatik.)

Juhtenyésztőknek fontos

a következő mű beszerzése:

Jelentés Franciaországban 1908 évben tett juhászati tanulmányutjáról

Irta:

Dr. Rodiczky Jenő.

26 ábrával. Ára 2 korona.

E fényesen kiállított jelentésből minden juhtenyésztő alapos tájékozást nyer a francia juhok egyes típusairól, továbbá részletes leírást mindama nevesebb nyájokról, melyeket az odautazónak felkeresni érdemes. Tartalmából felemlítjük a következő fejezeteket: a Rambouillet-i tenyésztés, a Soissonais és Châtillonnais birkái, a Dishley-merinók, a New-Leicester Franciaországban, Franciaországi parlami juhajtók, Franciaországi gyapjakkal végzett mérések. — Felhívjuk továbbá szives figyelmét szerzőnek következő hasonló irányú műveire:

- A juh és a gyapju ismertetése** 52 ábrával K 4.—
- A juhtenyésztés múlt és jelen irányairól** 40 ábrával K 3.—
- A kecske tenyésztése és haszonvétele** 33 ábrával K 1.50
- Az országos m. kir. gyapjuminósító intézet ismertetése** számos ábrával ingyen.

„Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Köztelek.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák érdekeit s ezért:

Jelzőlogkölcsondókat közveletünk előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e czélből hozzánk fordulnak.

Felülvizsgáltatjuk a be-
küldött **gyógytári vényeket,** s megállapítjuk, hogy azok a csefédter-
szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján **felülvizsgáltatjuk az**

Adóügyekben adó helyes kivetését és tulfizetés esetén annak visszatérítését készülőzük.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szakszertű felvilágosításokat **vasuti és hajófuvar-**

leveteket s készülőzük a tulfizetett fuvardíj visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek ügyének **ellenőrzését, számvitelek felü-**

szakembereket küldünk ki. **vizsgálását** és ellenőrzését elvállaljuk illetve arra

Szaktanácsot adunk **számviteli** kérdésekben.

Üzemterveket, melyek az okszerű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.

Szakértői tisztiséget peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** valamint a **birtokot venni és**

hírelni szándékozókat.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szakteknitől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 197 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
- 200 m. hold sik fekvésű 1. o. szántó, főváron mentén fekvő város határában, megfelelő gazd. épületekkel. 5
- 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold diszkerttel, köves ut mentén. 4
- 100 kat. hold körül 1. o. bacska föld, 15 percznyire a vasutállomástól, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 6
- 500 m. hold Szatmár megyében. vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
- 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbüli 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 211 m. hold kerti talaj, Temesvártól 2 kilométernyire. tejgazdaságra kiválóan alkalmas, 10 szobás urilakkal. A birtokon nagyobb összeget, igen olcsó és előnyös törlesztéses köcsön van. 10
- 586 hold Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. 14
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold Hont megyében A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
- 2438 hold, 50 hold terményimölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kitényő kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkásviszonyok. Ára fejszerelés nélkül 560.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérbeadó. 16
- 290 hold Szilágymegye, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőmivelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75.000 K. 1
- 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24
- 184 hold Pest megyében, vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal, gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25
- 139 m. hold Pest megyében, vasutállomástól ¼ órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 26
- 986 m. hold Abony megyében, szikeses gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasutállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
- 2056 m. hold három különálló részben: 155 hold 600.000 K., 300 hold legelő és rét 150.000 K. és 194 hold mezőváros, belterületen kastélyval, igen sok gazdasági épülettel. 170.000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
- 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivethető. 31
- 306 m. hold Szatmár megyében, Nagyvárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183.600 K. 32
- Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalmmal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belsőséggel együtt tetszés szerinti 1500—2000 holdnyi területtel is bapható. Ugyaziate az egyes 300—500 holdnyi puszták külön-külön is eladatnak. Elsőrendű buzatermő földek; előnyös árak. 33
- 642 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, 7 szobás urilakkal. Ára 300.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. 34
- 350 k. hold Nógrád megyében. Gazdasági épületekkel és lakóházzal. Ára 200.000 K.

Birtokvétele:

- 1000 holdig esetleg fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló. Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 507
- megvételre kerestetik: 800—1000 holdig jó földdel és épületekkel, instruktívul. A lakosság jalu vagy város közelében legyen. 79
- 2—300 holdig, közel a fővárosokhoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 80
- 400—600 hold kastélyval, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 376.
- 50—100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenészetre alkalmas. 243
- 500 holdon felül Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben jó minőségű talajjal. 380

Bérbeadó birtok:

- 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
- 582 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem írított ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86
- 2000 m hold Nógrád megyében, helyben vasuti állomással. 407

Birtokbérlet kerestetik:

- 180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 211
- 1000—1500 m. hold lehetőleg sík fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasutállomás közelében levő. 211
- 4—500 hold vasutállomáshoz és városhoz közel, elegendő gazdasági épülettel és 5—6 szobás lakóházzal 12 évi időre. 828
- 100—120 hold város közelében vagy oly helyen, Komárom városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36
- 1000 hold körül Dunántúlon, őszl átvételre. 1

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemi osztálya.

TEHENÉSZETEINK SZERVEZÉSE és VEZETÉSE

Szász Ferencz gazdasági hézagpótló műve megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedés-től, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek). Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

Nincs többé bűz!

A Bonodor folyadék a legbűzősebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Eleg-sulyu 5 kg. csomag bérmentve 7.50 K.** (Elegendő egy évre.) **1 kg. próbacsomag 2.50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor por vízeldek azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós posta-csomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél. Vezérképviselő: 3324

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

könyvkiadó-vállalatában Most jelent meg:

A GAZDASÁGI NÖVÉNYEK

NEMESÍTÉSE ● Irta: Grabner Emil
● az orsz. m. kir. növény-termesztési kísérleti állomás adjunktusa. r.-t.
● (227 oldal, 100 képpel.)

Manapság alig van jóvedelmesebb gazdasági üzemág, mint a növény-nemesítés vagy más néven: vetőmag-kezelés, csak az a baj, hogy gazdáink ennek végrehajtási módjáról nincsenek tájékozottak. Ezen feladatot kívánja megoldani ezen munka, mely egyszerű, könnyen érthető modorban, de teljesen kimerítően ismerteti a tárgyat úgy, hogy a nemesítést ezen alapon bárki is végrehajthassa.

A munkában ismertetett növények nemesítése nem kíván nagy tőkésfeletést és tul-sok fáradságot, az ott ismertetett eljárásokkal a nemesítés sikere biztos és 5-6 év alatt elérhető, azért ezen növények nemesítésének felkarolása minden belterjesztéssel viszonyokkal rendelkező gazdának ajánlható.

ARA FÜZVE 5 KORONA, TARTÓS VASZONKÖTÉSSEN 6 KORONA.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Schulhof Adolf nagykanizsai borsagykereskedő elhalálozásával körülbelül 2-3000 hl. elsőrendű kiváló minőségű

ászkhordó

20-100 hl-ig terjedő nagyságban jutányosan eladásra kerül. A hordók Schulhof Adolf cég nagykanizsai telephelyén bármikor megtekinthetők. Ugyanott 200-300 l-ig **transporthordók** is eladatnak. 3675

Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság. Ad 9536/C. III. szám.

(MÉRSÉKELT ÁRU MENETTÉRTI JEGYEK KIADÁSA A SZENT ISTVÁNNAPI ÜNNEP ALKALMÁBÓL)

Szent István ünnepnap alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett vasut, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve Budapestre mintegy 30%-kal mérsékelt áron menettérti jegyek adatkak ki.

Ezen menettérti jegyek f. évi augusztus 18-20 napjain az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban Budapestre érkező valamennyi személyszállító vonathoz (expressz vonatok kivételével) fognak kiadatik.

E menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, érvényességük az 5. napon éjfélkor lejár, megjegyezvén azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak f. é. augusztus hó 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén e jegyek érvénytelenek.

Az utazás megszakisításának sem menét, sem jövetkor nincs helye.

Gyermeknek számára külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Budapest, 1909 július 30.

A kereskedelmi főosztály: Dr. ARVAY kir. tanácsos, igazgató-helyettes.

Eladó hatjáratu gőzmalom,

alkalmi vétel, jó vidéken, kitűnő utak mellett, 40.000 koronáért, jó épületek, urilak kerttel, melléképületek, gabona-, lisztüzlettel, biztos, szép jövedelemmel, kedvező fizetési feltételek. — Bővebbet „Zala 3695” jelige alatt a kiadó-hivatalban. 2695

A közelgő cséplési időnyre ajánl

CSÉPLÉSI MÁZSAKÖNYVET

quart (4-ed rétt) alakú 50 lapos füzet darabja két másoló (indigó) papírral együtt 90 fillér.

ÉRTERISÍTŐ CSÉPLÉSRŐL

keskeny alakú, két-két egyenlő szövegű lappal, melyekből egyik kitéphető, két másoló (indigó) papírral együtt 1 korona 50 fillér.

„PÁTRIA” Irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Száritott

czukorrépa-szeletet

kiváló minőségben azonnali vagy későbbi szállításra ajánlanak

Steiner & Wallesz

I. Graben 16. WIEN. 3664

Kenese Ferencz főtiszt-tisztartó által készített

KENESE-féle EGYSZERŰ GAZDASÁGI SZÁMVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

nagy raktárt tartunk.

A lehető legegyszerűbb kezelés s egyben a legkötelesebb nyomtatványrendszer. A legtöbb gazdaságban bevezetve. — Mintaiveket valamint árjegyzéket is készpénzrel bocsátunk az érdeklődők rendelkezésére.

Megkeresések a "PÁTRIA" irod. váll. és nyomdai r.-t. nyomtatvány-kezelői osztályához intézendők, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Megvételre kerestek egy pár 100-162 cm. magasságú jukker figur kettes, az egyik sötétsárga (szőz-sárga), a másik sötétbarna, lehetőleg kancazák legyenek, ugyancsak megvesztek egy 16 cm. magasságú 3-5 éves, félvér amerikai kanca vagy mént bármely színben, csak peji ne legyen Liphay Arthur földbirtokos, Jászkarajenő. 1799

A közép-peszéri bérgazdaságban vasut, posta Kunszentmiklós Pest megye, 1. évi augusztus hó végétől 5-600 darab marha, esetleg birka is ószi legelőre elváltatnak. 1804

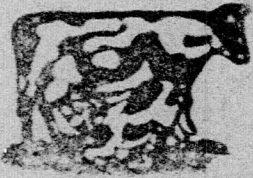
Ökör- és borjueladás!
Nagy Miklós-utódánál,
Nagy Dénes földbirtokosnál,
mindig prima fiatal erdélyi jármosökök és 1 1/2 éves fehér ökörborju kapható. Czím: Nagy Dénes földbirtokos, Torda (Torda-Aranyos m.) 3688

Általánosan elismert legelsőrendű **Jármos magyar-fajú erdélyi-ökök, 1 és 2 éves ökör-borjak és beállítani való tarka-ökök** egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók:

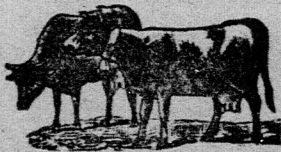
Papp Testvéreknél Szamosújvár (Szolnok-Doboka m.) 3309

Tehenészet
felozlatása miatt eladó Schwarz Lajos simonmajori uradalmában, Oroszlámoson 60 db részint fias, részint hasas bonyhádi és szimmenthái **tehen** és 40 darab 1-3 éves **üsző.** 1754

Legelsőrendű **bonyhádi teheneket**, friss borjasokat, hasasokat s **tenyészbikákat** bármely időben, bármely mennyiségben coulansul és legolcsóbb áron szállít

Fenyves Flaschner Sándor tehenkereskedő. Levél- és sürgönyczím: Budapest, VII., Bethlen-u. 29. Telefon 104-87. Istállók: Kispest, Üllői-ut. 24. Telefon „Kispest 16.”

Előrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és **tenyész-bikákat** bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít: 3146

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istállók: Kispeszt. Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sürgönyczím: gyász. Telefon, Kispeszt 35. Sajtó hírbán.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság **Fodor és Társai** megbízásokat elfogadnak **Jármos ökök, tinok,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 412

igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthái jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökör és üszőborjakat ugyiszintén legprimább lekötni való és **jármosököreiket** legjutányosabb áron ajánlanak:

Klein Testvérek kereskedők

Czellődmölék. Megrendelések **egység** szerint bármikor is elfogadhatnak. 88

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas tehenet és mindentéle tenyészállat

szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármely mennyiségben: a tejhozamra nézve garanciát vállalok és a legszolidabb kiszolgálást biztosítom. — Istállókban állatok állandóan kaphatók. 1118

Hoffmann Dávid Pusztaszentgyörgyi bérli Bonyhád, Tolna megye.

Gróf Teleki Arvéd

drassól uradalmában, posta Konceza, kaphatók:

Magyar igásökrök Bihák

Tehenek, üszök

Őszi borsó

Szt-János rozs

Őszi árpa

24 táresás kétsoros boronák, kéregképzővetési hengerek és **lámpanélküli csibe-keltető-gépek.** 3331

Vegyések

Gyógyszerekért illetékellenl többször többet fizet ki a gazda, eziszertü tehát gyógyszerzámlát megállapítás czéljából a „Gyógyszerszámlák felülvizsgáló irodája Budapest, Pauler-utca 22. küldeni. 1729

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festetnek 1722 **HALTENBERGER BÉLA** ruhafestőgyárában, Kassa. ALA PITTATOTT 1810.

Eladás

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweglhofer Korn-Wirtl kiváló mesterek gyártmányul 200 forinttől feljebb. Pianinók 160 forint, új zongora vagy pianinó 250 firtól feljebb, minden árban. Zongora, ozimbalomhangolás és harmonika-vidékek szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. **REMENYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, **BUDAPEST, VI.,** Király-utca 53. sz. 1159

Szörpök különféle pompás ital elkészítésére kipróbált receptek Kürthy Emilnéél, 70 fillér előzetes beküldése (levélbetyben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Nagyválasztéku tokaji saját termései borait és cognacját ajánlja csakis nagyban Kosinsky Viktor szőlő- és borkészítő központi főfelügyelő Budapesten, Szápáry-utca 3. 1522

Eladó vajgyár. Egy keveset használt, óránként 700 liter tejet feldolgozó négy lóerős motorral 4000 koronáért eladó. Korek János földbirtokosnál, Os-Csanádon. 1611

Gyümölcsbefőzés könyvét, receptjeit Kürthy Emilnéél, 70 fillér előzetes beküldése (levélbetyben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Titoli hármas Tiszai szigetén körülbelül 35 hold elsőrendű fölterület halálest miatt sürgősen eladó. Alkalmas mindenféle gabona, vészőtermelésre, különösen bulgarzatra. Tudakozódn: ifj. Schuhmacher Jánosnál, Óbecsén. 1746

Landeckj Calcium Carbíd minőség és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szükségletét fedezné, kérjen ajánlatot Schvarcz József és társától Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landeckj-Calcium-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedülről. Állandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Liptó-Rózsahegy, Pozsony, Temesvár, Tenke, Zágráb. 1155

Fagylaltok, krémekek, papfalek nyák kitűnő receptjei Kürthy Emilnéél, 70 fillér előzetes beküldése (levélbetyben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest IX., Üllői-ut 25.

Káposzta repce vetőmag, métertermésűnkint 40 K árban kapható, ab állomás Székelyhíd, yevő zsákjaiba, vagy azok felszámlítatnak. Megrendelések intézendők Gróf Stubenberg József számtartól hivatalához Székelyhíd, Bihar megye. 1685

Vadászpuska alkalmi vétel Egyetem-tér 5. Radónál (nem Egyetem-utca). Elsőrangú kipróbált jó modern vadászpuskák nagy választékban és igen olcsó árban. Többek közt angol ejektoros **Hammerless**, Skott London, **Springer Körner** (az öreg), kézimunka kidolgozású **Linom Lankaster**, automatikus **Browning** és ismétlő Winchester, golyós Express, Manchester, Schöner, Drilling és több más finom puska és ismétlő pisztoly még eddig nem létezett olcsó árban kapható. 1686

Befőtöttöröl, gyümölcsök, főzékek és saláták épen való eltarítására **Zilahy Agnóstól**, legújabb tapasztalatok alapján, 1 korona 30 fillér előzetes beküldése (levélbetyben történhetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Vérköles, a balassagyarmati vasúti állomáshoz szállítva 20 koronáért kapható Felsenburg Odónnél, Balassagyarmat. 1710

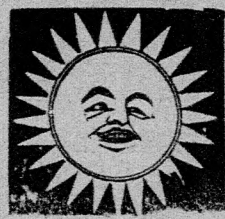
Liszt harmat szőlőbetegség elleni Kuty-féle 13363/909. számú szabadalmi szer, megrendelhető 2 1/2-5 kgr. csomagokban „Antoid” gyáriraktárból, Budapest, V., József-tér. 10. 1749

Loosdorfi vetőmag-rozs 48 koronáért és káposzta-repce vetőmag 40 koronáért kapható métertermésűnkint Bolváry Oellérnél kondól gazdaságában anig a készlet tart. Vevő zsákjaiba, vagy azok felszámlítatnak. Megrendelések Bolváry Oellérnéhez intézendők, Kondó, Posta Sajó-Szent-Péter, Borsod megye. 1758

Egy teljesen jókarban lévő 8 lóerőjű Shuttworth lokomobil szabadkézről eladó, bővebbet Dörner S. gépkerekeskedőnél Barscon. 1787

Eladó a georgshoffi béruradalomban, u. p. Slavon-Verőce petkusai rozs 32 K és franczia buza 30 K q-ként. Mindegyikből 14 q termelt holdanként. Őszi borsó 30 K és őszl árpa 17 K q-ként Lukács Állomásra szállítva. 1797

A sertésvész gyógyítható! Erre megtant Brum-Gyula könyve: **A sertésvész gyógyítása** gazdák, állattartók és hizlálók, sertésenyésztők és hizlálók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

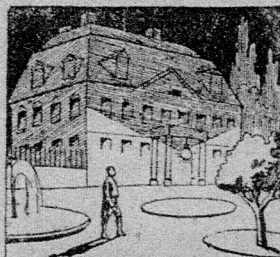
KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak. **Keltetőgépek** sok száz kitűnő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztria és Magyarország-ból, melyek bármely díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyúk-, liba-, fogoly-, fészán- és kacstojásokhoz. **Keltetőgépek** rozslétfeszítésre. **Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedül készítője **G. Műtke, Eisenberg 2. szám, bei Wien.** — Ezen szakmában egyedül gyár. 3411

Szénát, szalmát

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: 3620

Schreier Béla takarmánynagykereskedő Budapest, Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

ACETYLEN VILÁGÍTÁS **KASTÉLYOK SZÁLLO-PAK, VENDEGLŐK és MACÁNOSOK RÉSZERE** **LAKOS-és-SZEKELY** MÉRNÖKÖK és CYAROSOK BUDAPEST, ARENA UT 63

Préselt

buzaszalmát

és **zabszalmát**

szállít előrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Brjmk (Bácska). 6808

Beesfőnek nélkülözhetetlen a most megjelent

Szalma-, széna- stb. kazlak köbtartalomkiszámítása

czímű könyvecske, írta: **Jankó Sándor.** Ára bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fill., mely összegyet megrendelés esetén előre beküldeni kérjük. „Patria” r.-t. könyvkereskedése. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

LEGYEK

konyhából, kamrából, mézsárszékéből, istállóból, vágóhidről biztosan elűzetnek, ha a falakat

LEGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb márkora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető

FODOR FERENCZ Nél Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 3325

4 szobás

modern lakás budapesti ujonnan épült házban **szövetke-** mint **zeti házrész**

eladó. Czím a kiadóhivatalban. 1172

Gyors, pontos, olcsó földmérés Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos FÖLDMERO-TALIGA kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Most jelent meg új, változtatott tartalommal a **MEZŐGAZDAR ÚZEMI ÜTMUTATÓJA** czímű zsebkönyv 2-ik kiadása. **Ára vászonba kötve 4 korona.** „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Őszi borsó 30 kor., **Szt János rozs** 25 „, **Őszi árpa** 20 „, **100 kg.-ként KONCZÁN** gróf **TELEKI ARVÉD** uradalmában. 3654

Vétel

Tejtermelők előnyösen és legbiztosabban helyezhetik el tejszűrésüket, ha a legjobb hozamú fordulnak ajánlataikkal, **Spitzer Jakab** Budapest, VI., Laudon-utca 3. szám. 1816

Szénát, szalmát nagyobb tételekben megvételre keresek. Szíves ajánlatokat Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-utca 1/B czímre kérek. 1313

Megvételre keresek egy jó karban lévő használt 4 lóerőjű gőzcséplő-garnitúrát, amit ez évi cséplésnél megtekinthetek. Továbbá egy gazdasági olajmalom. Ajánlatokat kér **Hermán Márkus, Lábod, Somogy.** 1812

Lőistálló berendezést, használt földművelő szerszámokat, tárcsás boronákat stb., valamint gépműhely részére nagyobb szerszámgepeket is. Ajánlatokat **Lányi József** intéző czímre, Tiszadob, kérek. 1771

Vonnék jókarban lévő különféle földművelő szerszámokat, tárcsás boronákat stb., valamint gépműhely részére nagyobb szerszámgepeket is. Ajánlatokat **Lányi József** intéző czímre, Tiszadob, kérek. 1771

GÖZMIVELÉS.
Nagyobb területek szántását gőzekével
 hajlandó vagyok elvállalni; épü-
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
 Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Boroshordók

kaphatók nagy választékban
ZERKOWITZ ALBERT czégnél
 NAGYKANIZSÁN. 3627

A mezőgazdasági munkák és teendők

hónapról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában.

Szerkesztette:
Kodolányi Antal

Második, bővített kiadás. Ára: füzve 3 korona, vászonkötésben 4 korona.

Hogy e mű a magyar gazdaközönségnél oly szíves fogadtatásban részesült, miszerint rövid 3 hónap múlva annak 2-ik kiadásban való megjelenése vált lehetővé, azt hisszük, eléggé mutatja, hogy annak írója oly művel gyarapította a magyar gazdasági irodalmat, melynek a gyakorlati életben való hasznavehetőségét legjobban a magyar gazdaközönségnek a mű iránti emez élénk érdeklődése bizonyítja.

„Patria“ r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Megvételre keresek:

300—400 magyar holdas birtokot, erdős vidéken, csinos urilakkal, közelében bérelhető jó vadászattal.

800—1200 magyar holdas síkfekvésű birtokot, fővárostól vasúton 3 órai körzetben, közel vasúti állomáshoz, 7—8 szobás urilakkal.

1500—2000 magyar holdas birtokot, főleg szántóföld, jó lakással és elegendő gazdasági épületekkel.

500.000—1¹/₂ millió korona értékű birtokot, minél közelebb a fővároshoz, prima föld, jó épületek, csinos urilak.

Röjtöki BAUER ANTAL

Budapest, VIII., Baross-u. 4.

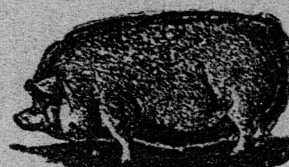
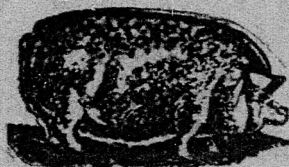
Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltetnek sovány nyízott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon: 97—05 Interurbán.

Felvilágosítással készséggel szolgál.

Gróf Csáky Vidor

körmösdi uradalomban bérbeadás folytán 40 db hámosló, 40 db törzskönyvezett ménesbeli csikó, 197 db magyar igásökör, 10 db igásbivaly, 87 db gulyabeli magyar tinó, 176 db gulyabeli tarka tinó, 155 db fehérszőrű mangalicza tenyészsertés és 18 db tenyészkan, 23 db Prec. Merino tenyészkos, 736 db tenyészanyajuh, 427 db növendékanyajuh, 722 db ürü, 587 db választott bérány, 1 db vöröstarka bika, 5 db vöröstarka tehén borjuval, az összes holtfelszerelés, 8000 métermáza rétiszena, vöröshere, luczerna, zabosbüköny takarmány, 18.000 kereszt után származó ősi és tavaszi szalma eladatik.

Bővebb felvilágosítással az uradalmi felügyelőség szolgál, posta Mezősas, távirat és interurbán telefon Berekbőszörmény 3. sz. Vasútállomás Szakál, Mezőkeresztes, Berettyóújfalú, Bihar megye. 3692

FR. DEHNE

gőzekegyára Halberstadtban.

Ajánlja 20-as legújabb versenyen kívüli

azonnali szállítás és a legmesszebb menő szavatosság mellett.

gőzekekészleteit

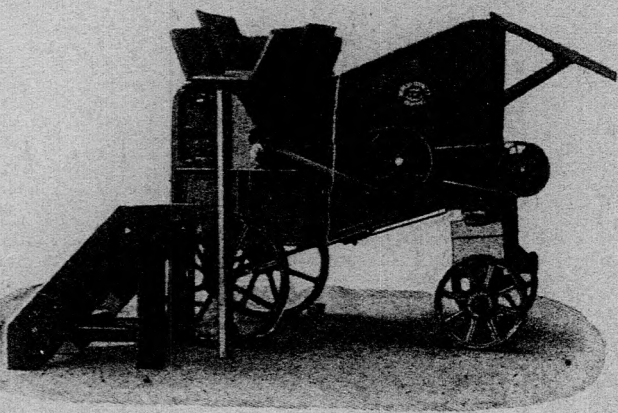
Magyarhoni Üzletvezetés, hová minden kérdés intézendő

Timár Ede czég

Budapest, V. ker., Lipót-körút 28. szám.

Telefon 46—71. Telefon 46—71.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZAB. KUKORICZASZÁRTÉPŐGÉP

Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve.

az egyedüli szerkezet, mely a tengeriszárát minden részeiben a leg-
 tökéletesebben feltépi és nem vágja dugószerű darabokra, mint
 az amerikai rendszerű gépek. Az egyedüli gép, melylyel takar-
 mányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeri-
 szárral a leg-
 tökéletesebben felaprithatók és így egyszerre besava-
 nyithatók. Ezen kettős művelet semmiféle más géppel nem
 végezhető, mint az „Ásványi“-féle tengeriszártépőgéppel.
 1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON“

GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 17. SZ.

AZ

Az Ország

Egész évre

AZ

SZ

A nyugati egyesületei OMGE. társaság 22-én Posa 10 órától a nagy sörár megkezdéséig és melyen a legtekintélyesebb vásárló cégek képviselői irántu felvilágosítás

Sör

Az OMGE Egyesület, mára, a születek és tővel karöltve 24-én vásárt.

A vásárra be. Asztagok árpa eladás. A vásáron legkésőbb a mintául 5 k címére M. Ezen menn eladással a M. zatik meg, a gazdak Szöv. Alkotmány-ü. beküldeni.

A vásárra ivatek küld, melé az ada bizottságnak Magyar Mez

A M.

M

SZÖV
 V. K.